#FORSSAVÄLITTÄÄ

Väestöryhmittäin koottu indikaattori- ja arviointitietokooste

(Liiteaineisto #FORSSAVÄLITTÄÄ – Laaja Hyvinvointikertomus 2026-2029)

Forssa

Sisällys

1. Lasten ja nuorten ikäväestöryhmän arviointiaineistot 3
1.1. Terveys 3
1.2. Henkilökohtainen toiminta ja työ 8
1.3. Ääni kuuluville yhteiskunnassa 10
1.4. Sosiaaliset yhteydet ja suhteet 13
1.5. Aineellinen elintaso 17
1.6. Ympäristö 17
1.7. Turvallisuuden tunne 18

2. Työikäisten ikäväestöryhmän arviointiaineistot 20
2.1. Terveys 20
2.2. Henkilökohtainen toiminta ja työ 22
2.3. Ääni kuuluville yhteiskunnassa 23
2.4. Sosiaaliset yhteydet ja suhteet 24
2.5. Ympäristö 25
2.6. Turvallisuuden tunne 27

3. Ikääntyneiden ikäväestöryhmän arviointiaineistot 28
3.1. Terveys 28
3.2. Henkilökohtainen toiminta ja työ 30
3.3. Ääni kuuluville yhteiskunnassa 31
3.4. Sosiaaliset yhteydet ja suhteet 32
3.5. Ympäristö 33
3.6. Turvallisuuden tunne 35

4. Muut 36

Forssan kaupunki | Turuntie 18, PL 62, 30101 Forssa | puh. 03 41 411 (vaihde) | kirjaamo@forssa.fi | www.forssa.fi

1. Lasten ja nuorten ikäväestöryhmän arviointiaineistot

1.1. Terveys

HYTE = HYTE-kertoimen tulosindikaattori
HYTE = HYTE-kertoimen prosessi-indikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

TERVEYS: Lapset ja nuoret					
Forssa			Kanta-Häme	-	Koko maa
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (2025) HYTE					
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4817)	7 %	(2023: 16 %)	8 %	-	8 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 286) HYTE	19 %	(2023: 22 %)	22 %	-	22 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3931)	20 %	(2023: 31 %)	26 %	-	25 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3916)	13 %	(2023: 25 %)	20 %	-	21 %
Ylipaino (2023) HYTE*					
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 3906) HYTE*	26 %	(2021: 21 %)	20 %	-	17 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3940)	25 %	(2021: 29 %)	26 %	-	27 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3925)	20 %	(2021: 22 %)	18 %	-	17 %
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein (2023) HYTE					
Peruskoulu (0–100) (ind. 5309) HYTE	93	(2021: 100)	89	-	91
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä (2023) HYTE					
Peruskoulu (0-100) (ind. 5317) HYTE	0	(2021: 68)	2	-	7
Nukkuu arkisin alle 8 tuntia (2025)					
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 3725)	28 %	(2023: 34 %)	38 %	-	38 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3727)	40 %	(2023: 46 %)	50 %	-	53 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3726)	32 %	(2023: 47 %)	39 %	-	45 %
Ei syö aamupalaa joka arkiaamu (2025)					
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4820)	37 %	(2023: 38 %)	32 %	-	29 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 319)	52 %	(2023: 46 %)	47 %	-	45 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 325)	54 %	(2023: 52 %)	54 %	-	55 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 323)	45 %	(2023: 42 %)	40 %	-	40 %
Ei syö koululounasta päivittäin (2025)					
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 3904)	51 %	(2023: 35 %)	49 %	-	44 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3938)	34 %	(2023: 43 %)	41 %	-	43 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3923)	30 %	(2023: 30 %)	37 %	-	36 %

Forssan kaupunki | Turuntie 18, PL 62, 30101 Forssa | puh. 03 41 411 (vaihde) | kirjaamo@forssa.fi | www.forssa.fi

Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Niukasti hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät nuoret (2023)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4724)	95 %	ei aiempia tietoja	90 % - 89 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4725)	97 %	ei aiempia tietoja	95 % - 95 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4726)	90 %	ei aiempia tietoja	90 % - 86 %
Terveyttä edistäviä elintapoja (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 8)	24 %	(2023: 25 %)	28 % - 31 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 9)	12 %	(2023: 13 %)	13 % - 13 %
Tervehampaiset 12-vuotiaat (2024)			
% vastaavan ikäisistä suun terveydenhuollon tarkastuksessa käyneistä (ind. 5022)	64 %	(2023: 64 %)	65 % - 61 %

HYTE* = Poistuva HYTE-kertoimen tulosindikaattori

ind.= Indikaattorinumero Sotkanetissä

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
TAVOITE: Päihteettömyyden tukeminen ja päihteiden käytön vähentämisen tukeminen

TERVEYS: Lapset ja nuoret

Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Ei käytä alkoholia (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4736)	61 %	(2023: 56 %)	67 % - 71 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4737)	28 %	(2023: 28 %)	36 % - 40 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4738)	46 %	(2023: 45 %)	43 % - 44 %
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 289)	12 %	(2023: 12 %)	9 % - 7 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3935)	20 %	(2023: 28 %)	19 % - 17 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3920)	10 %	(2023: 12 %)	11 % - 12 %
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4730)	14 %	(2023: 14 %)	12 % - 10 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4731)	37 %	(2023: 31 %)	29 % - 27 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4732)	8 %	(2023: 4 %)	9 % - 8 %
Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4823)	6 %	(2023: 8 %)	6 % - 5 %
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 5362)	11 %	(2023: 9 %)	8 % - 6 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 5364)	23 %	(2023: 23 %)	18 % - 16 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 5363)	4 %	(2023: 4 %)	7 % - 7 %
Pelaa rahapelejä viikoittain (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 3146)	6 %	(2023: 4 %)	6 % - 6 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3156)	5 %	(2023: 11 %)	7 % - 6 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3151)	2 %	(2023: 5 %)	5 % - 4 %

Forssan kaupunki | Turuntie 18, PL 62, 30101 Forssa | puh. 03 41 411 (vaihde) | kirjaamo@forssa.fi | www.forssa.fi

Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 290)	8 %	(2023: 8 %)	7 % - 6 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3937)	12 %	(2023: 20 %)	15 % - 14 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3922)	2 %	(2023: 5 %)	7 % - 9 %
Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 488)	3 %	(2023: 4 %)	4 % - 4 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 490)	8 %	(2023: 10 %)	10 % - 9 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 489)	1 %	(2023: 2 %)	4 % - 5 %
Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa (2023)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4841)	3 %	(2021: 1 %)	2 % - 2 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4766)	6 %	(2021: 8 %)	6 % - 5 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4767)	10 %	(2021: 9 %)	8 % - 7 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4768)	6 %	(2021: 8 %)	6 % - 6 %

Kansallisessa dialogissa *"Epävarmuudessa eläminen forssalaisena nuorena"* (2023) nousi forssalaisnuorten keskusteluissa esiin kokemus siitä, että päihteiden käyttö on nuorten arjessa tavallista ja siihen liittyy myös sosiaalinen paine. Nuorten mukaan *"aina vaan nuoremmat"* joutuvat pohtimaan, pitäisikö kokeilla päihteitä, jotta tulisivat hyväksytyiksi. Lisäksi koettiin, että vanhemmat oppilaat ja jopa aikuiset saattavat tarjota päihteitä nuoremmille.

"On ihan tavallista, että käytetään ainakin jotain ja aina vaan nuoremmat oppilaat joutuu miettimään, että pitäiskö käyttää, että tekee, niin kuin muut odottaa. Ja isommat oppilaat ja aikuiset tarjoo ja hakee niille kaikkee."

Toisaalta nuoren päihteettömyys voitiin nähdä myös positiivisena:
"Itse en käytä mitään ja täytyy kyllä sanoa, etten minä ole kohdannut painostusta siihen, että en käytä. Itse asiassa kun pyörin kaupungilla, jossa muut juo, on tultu sanomaan, että 'cool, että olet täällä, vaikka oot selvinpäin' ."

Yläkouluympyrän 8.-luokkalaisten palautepäivässä vuonna 2024 keskusteluissa ja palautteissa tärkeimmäksi huolenaiheeksi nousivat päihteet. Nuoret kokivat, että päihteiden käyttö koskettaa monia joko käyttäjinä itse tai lähipiirin kautta: *"sekä käyttäjällä että käyttäjän läheisillä ja kavereilla"*.

Kun **Yläkouluympyrän 7.-luokkalaisten toimintaviikolla vuonna 2024** päihteistä nousi esiin etenkin sähkötupakka, vuonna 2025 mainintoja oli puolestaan etenkin rahapeleistä ja niihin kytkeytyvästä rahankäytöstä ja -menosta. Rahapelaaminen nähtiin myös rahan tienaamisen keinona.

Kanta-Hämeen alueellisen päihdetilannekyselyn (2024) alaikäisten päihteiden käyttö näyttäytyi forssalaisten nuorten arjessa näkyvänä: 83 % oli nähnyt alaikäisten sähkötupakoivan, ja alaikäisten alkoholin käyttöä oli Forssassa havainnut 73 % ja tupakointia 77 % vastaajista. Nuorten näkemysten mukaan etenkin sähkösavukkeita käytetään Forssassa liikaa (59 %), samoin kuin tupakkaa (42 %) ja nikotiinipusseja (37 %). Läheistensä alkoholin käytöstä oli huolissaan 20 % nuorista vastaajista.

Alaikäisten päihteiden saatavuuden kanavana kyselyssä nähtiin aikuisten kautta tapahtuva välittäminen, eikä niinkään suora myynti: 36 % oli havainnut alkoholin välittämistä alaikäisille, ja

noin 30-35 % nikotiinituotteiden välittämistä alaikäisille (savukkeet, sähkösavukkeet, nikotiinipussit).

ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Mielen hyvinvoinnin tukeminen			
TERVEYS: Lapset ja nuoret			
Forssa			**Kanta-Häme - Koko maa**
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4811)	83 %	(2023: 86 %)	85 % - 85 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4700)	67 %	(2023: 65 %)	66 % - 68 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4701)	71 %	(2023: 62 %)	65 % - 68 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4702)	71 %	(2023: 61 %)	70 % - 71 %
Korkea positiivinen mielenterveys (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4715)	10 %	(2023: 6 %)	10 % - 10 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4716)	8 %	(2023: 7 %)	8 % - 11 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4717)	10 %	(2023: 5 %)	9 % - 10 %
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 328)	24 %	(2023: 23 %)	22 % - 22 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 346)	15 %	(2023: 26 %)	21 % - 19 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 337)	19 %	(2023: 24 %)	22 % - 21 %
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat (2024)			
% 16-24-vuotiaista (ind. 3328)	1 %	(2023: 1 %)	1 % - 1 %

Yläkouluympyrä-toiminnoissa on toistunut viesti siitä, että nuoret kaipaavat ymmärrystä, tukea ja kuuntelevia aikuisia arjen paineiden ja mielenterveyteen liittyvien huolien keskellä.

Vuoden 2023 Yläkouluympyrän 8.-luokkalaisten palautepäivässä nuorten puheenvuoroista välittyi toive siitä, että aikuiset ymmärtäisivät paremmin nuorten jaksamisen rajat ja arjessa koetun kuormituksen. Väsymys ja jaksamisen ongelmat saattavat olla merkki siitä, että koulun, harrastusten ja esimerkiksi sosiaalisen median muodostama kokonaisuus voi käydä raskaaksi. Nuoret ilmaisivat myös tarpeen rentoutumiselle ja palautumiselle osana arkea.
“Olisi mukavaa, jos aikuiset ymmärtäisivät, ettei aina vaan jaksa. Se ei ole laiskuutta.”
“Tarvitsen enemmän rentoutta arkeen.”

Niin ikään **vuoden 2025 Yläkouluympyrän 7.-luokkalaisten toimintaviikolla** paineet, jaksaminen ja mielen hyvinvointi nousivat esiin olennaisina teemoina. Nuorten toiveena oli, että aikuiset kuuntelisivat aidosti ja ottaisivat nuorten epävarmuudet todesta. Stressi ja ahdistus liitettiin jälleen muun muassa sosiaalisen median vaikutuksiin. Huomionarvoista oli myös ulkonäköpaineiden ja toisiin vertailun kulttuurin näkyvyys nuorten elämässä.
(”Tärkeimmät asiat, joista aikuisten tulisi kuulla mielipiteitäsi?”)
“Aikuisten pitää kuunnella lasta lapsen epävarmuuksista. Aikuisten pitäisi ymmärtää, että aina ei jaksa tehdä kaikkea.”
“Lasten ja nuorten psyykkiset ahdistukset ja stressi, joka johtuu käytännössä täysin sosiaalisesta mediasta. Ei kaikki, mutta suurin osa.”
“Ulkonäköpaineista, muihin vertailusta.”

Forssan kaupunki | Turuntie 18, PL 62, 30101 Forssa | puh. 03 41 411 (vaihde) | kirjaamo@forssa.fi | www.forssa.fi

HYTE = HYTE-kertoimen prosessi-indikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Liikunnallisen elämäntavan edistäminen			
TERVEYS: Lapset ja nuoret			
Forssa			**Kanta-Häme - Koko maa**
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit (2023) HYTE			
Peruskoulu (0-100) (ind. 5316) HYTE	6	(2021: 21)	66 - 66
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa (2024) HYTE			
Liikunta (0-100) (ind. 5323) HYTE	100	(2022: 0)	80 - 76
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille (2024) HYTE			
Liikunta (0-100) (ind. 5327) HYTE	100	(2022: 100)	100 - 92
Heikko fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) (2025)			
% 5. lk. oppilaista (ind. 5477)	22 %	(2024: 34 %)	38 % - 35 %
% 8. lk. oppilaista (ind. 5478)	56 %	(2024: 56 %)	44 % - 40 %
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4822)	39 %	(2023: 39 %)	42 % - 44 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4727)	31 %	(2023: 26 %)	31 % - 28 %
% AOL 1. ja 2. v:n opiskelijoista (ind. 4728)	24 %	(2023: 12 %)	23 % - 20 %
% lukion 1. ja 2. v:n opiskelijoista (ind. 4729)	21 %	(2023: 17 %)	20 % - 20 %

Forssan kaupunki | Turuntie 18, PL 62, 30101 Forssa | puh. 03 41 411 (vaihde) | kirjaamo@forssa.fi | www.forssa.fi

1.2. Henkilökohtainen toiminta ja työ

HYTE = HYTE-kertoimen tulosindikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä
KTK = Indikaattoritieto saatavilla Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Yleistä toimintakykyä edistävä aktiivisuus ja harrastustoiminta			
HENKILÖKOHTAINEN TOIMINTA JA TYÖ: Lapset ja nuoret			
Forssa			**Kanta-Häme - Koko maa**
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat (2024) HYTE			
% vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3219) HYTE	8 %	(2023: 9 %)	8 % - 8 %
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) (2024)			
% 18-24-vuotiaista (ind. 5387)	19 %	(2023: 21 %)	19 % - 17 %
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa (2023)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4893)	95 %	(2021: 95 %)	95 % - 95 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4895)	90 %	(2021: 91 %)	90 % - 92 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4894)	94 %	(2021: 96 %)	97 % - 98 %
Harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 27)	87 %	ei aiempia tietoja	83 % - 85 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 24)	77 %	ei aiempia tietoja	80 % - 80 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 26)	64 %	ei aiempia tietoja	74 % - 72 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 25)	87 %	ei aiempia tietoja	87 % - 87 %
Tietää asuinalueen harrastusmahdollisuuksista (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK)	53 %	(2023: 56 %)	53% - 55 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK)	46 %	(2023: 49 %)	48 % - 50 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	68 %	(2023: 60 %)	57 % - 58 %
Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK)	16 %	(2023: 21 %)	21 % - 22 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK)	19 %	(2023: 22 %)	28 % - 28 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	22 %	(2023: 25 %)	22 % - 23 %

Vuoden 2021 LastenForssa Arviointi II:ssa noin 80 % eri ikäryhmien vastaajista harrasti jotakin. Järjestäytynyt harrastaminen väheni yläkouluikäisissä ja toisella asteella. Sen sijaan omatoiminen harrastaminen ja etenkin omatoimiset liikuntaharrastukset yleistyivät. Järjestettyä liikuntaa harrasti lapsista ja nuorista hieman yli 60 %. Arvioinnissa suurin osa koki saavansa harrastaa, mitä halusi. Lapset korostivat harrastusmahdollisuuksien puutetta paikkakunnalla aikuisia enemmän.

Yläkouluympyrän toiminnoissa kaiken kaikkiaan **(7.-luokkalaisten toimintaviikot, 8.-luokkalaisten palautepäivät 2023-2025)** ovat toistuneet toiveet tapahtumien ja toiminnan lisäämisestä sekä matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksista forssalaisille lapsille ja nuorille:

”Forssan vapaa-ajan elämästä tehtäisiin monipuolisempi”
(8. luokkalainen vastaaja, 2023)

“Pitäisi vaikuttaa harrastusmahdollisuuksiin esimerkiksi ulkosalibandykenttä tai Forssan skeitti- ja skuuttiramppi joita Forssassa ei vielä ole.”
“Harrastuksia enemmän ja ilmaisia sellaisia. Ainakin halvempia!”
“Enemmän aktiviteettejä ja harrastusmahdollisuuksia Forssaan”
(7.-luokkalaiset vastaajat, 2024)
“Enemmän tekemistä, joka on ilmasta ja lähellä Prismaa tai keskustaa”
“Paikka missä voisi olla. Enemmän tekemistä.”
“Pikkupaikka tää Forssa nii ei oo mitään muuta tekemistä ku mennä Prismaan”
(8.-luokkalaiset vastaajat, 2024)

“Lisää tapahtumia, ikärajattomia keikkoja Forssaan (suosittuja artisteja)”
“Matalan kynnyksen harrastuksia, joihin voi osallistua ilman kokemusta”
“Ulkoilmaohjelmaa nuorille”
(7.-luokkalaiset vastaajat, 2025)

1.3. Ääni kuuluville yhteiskunnassa

HYTE = HYTE-kertoimen prosessi-indikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä
KTK = Indikaattoritieto saatavilla Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Osallisuuden edistäminen			
ÄÄNI KUULUVILLE YHTEISKUNNASSA: Lapset ja nuoret			
Forssa			**Kanta-Häme - Koko maa**
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa (2023) HYTE			
Peruskoulu (0-100) (ind. 5313) HYTE	75	(2021: 62)	75 - 80
Erittäin heikko osallisuuden kokemus (2023)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 5680)	14 %	(2021: 15 %)	13 % - 12 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 5682)	17 %	(2021: 9 %)	14 % - 10 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 5681)	11 %	(2021: 12 %)	9 % - 9 %
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä (2023)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4812)	4 %	(2021: 3 %)	5 % - 4 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4703)	11 %	(2021: 15 %)	14 % - 14 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4704)	12 %	(2021: 12 %)	12 % - 8 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4705)	12 %	(2021: 12 %)	9 % - 10 %
Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa (2023)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4706)	13 %	(2021: 16 %)	9 % - 11%
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4707)	21 %	(2021: 27 %)	22 % - 27 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4708)	12 %	(2021: 9 %)	11 % - 14 %
Kokee voivansa vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK)	71 %	ei aiempia tietoja	75 % - 76 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK)	70 %	ei aiempia tietoja	76 % - 78 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	83 %	ei aiempia tietoja	82 % - 81 %
Luottaa saavansa apua, kun tarvitsee (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK)	60 %	ei aiempia tietoja	58 % - 58 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK)	64 %	ei aiempia tietoja	61 % - 66 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	69 %	ei aiempia tietoja	67 % - 67 %
Osallistuu yhdistyksen/järjestön toimintaan tai vapaaehtoistoimintaan vähintään kuukausittain (2023)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK)	18 %	(2021: 19 %)	20 % - 20 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK)	9 %	(2021: 13 %)	13 % - 14 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	20 %	(2021: 18 %)	20 % - 18 %

LastenForssa Arviointi III:ssa (2024) osallisuuden ja päätöksentekomahdollisuuksien osalta alakoulun vastaajista noin puolet oli epävarmoja siitä, otetaanko oppilaiden mielipiteet huomioon koulussa. Yläkoulun vastaajista puolet koki, että oppilaiden mielipiteet huomioidaan.

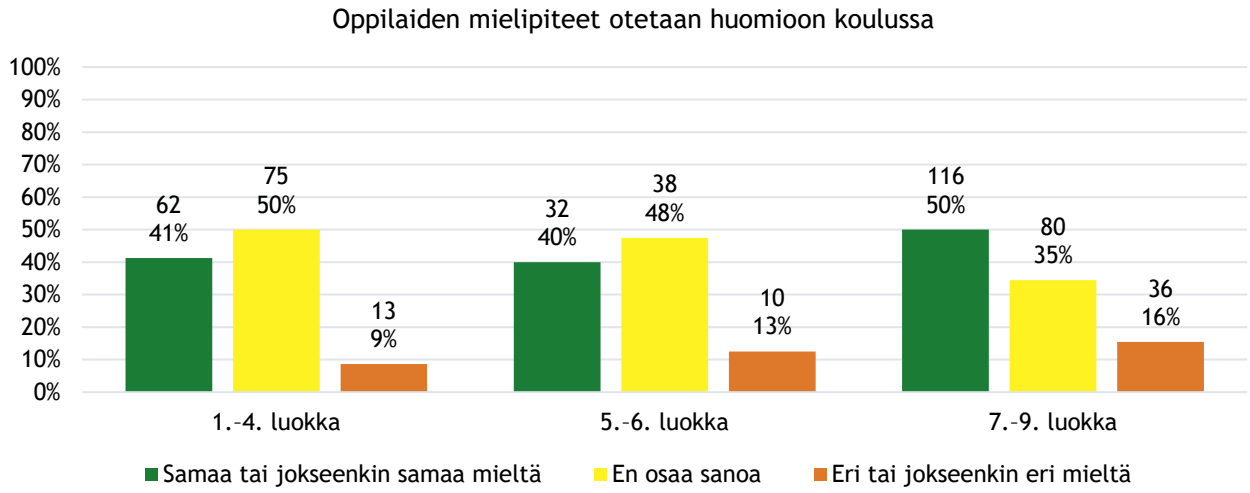

Yläkouluympyrän vuoden 2025 7.-luokkalaisten toimintaviikolla nuoret pohtivat muun muassa kysymystä *"Mitä pitäisi tapahtua, että sinun elämästäsi tulisi parempi?"* Vastauksissa nousi toistuvana teemana kuulluksi tuleminen eri ympäristöissä, kotona, vapaa-ajalla, harrastuksissa ja koulussa. Nuorten näkemyksissä korostui toive, että aikuiset ottaisivat heidän mielipiteensä paremmin huomioon ja kuuntelisivat aidosti heidän kokemuksiaan ja ajatuksiaan.

Keskeisiksi asioiksi, joista nuoret toivoivat saavansa äänensä kuuluviin, nousivat erityisesti heitä itseään koskevat päätökset ja arjen valinnat, kuten rahan käyttö, pukeutuminen ja syöminen. Myös koulun kehittämiseen liittyvät teemat, kuten läksyjen ja kokeiden määrä, koulupäivien pituus sekä kouluruoka, mainittiin usein. Lisäksi vapaa-ajan viettoon, sääntöihin ja rajoihin liittyvissä kommenteissa nuoret toivoivat enemmän vaikutusmahdollisuuksia ja luottamusta vanhempien ja muiden aikuisten taholta.

"Vanhempien pitäisi kuulla mielipide vapaa-ajan erinlaisista aktiviteeteista, harrastuksista ja kotiintuloajoista, että saisi itsekin päättää niistä"
"Kotiintuloajat ja puhelinajat. Vaikka koulu ei menisi hyvin, kavereiden kanssa oloa ei kielletä."

Nuoret ovat äänestäneet osana **Yläkouluympyrän 7.-luokkalaisten toimintaviikkoja (2024-2025)**, mihin lapsen oikeuksiin liittyvistä osa-alueista heidän tulisi erityisesti voida vaikuttaa. Äänestettäviä lapsen oikeuksien osa-alueita ovat olleet seuraavat: *Vapaa-aika, lepo ja harrastukset, Kaverit ja tärkeät ihmiset, Koti, asuminen, läheiset ja perhesuhteet, Omana itsenä oleminen, Oppiminen, koulu ja opetus, Lasten ja nuorten palvelut, Maailma ja ympäristö* sekä *Jokin muu, mikä?* Edellisistä nuoret ovat valinneet itselleen kolme tärkeintä osa-aluetta.

Tärkeimmiksi lapsen oikeuksien osa-alueiksi äänestettiin etenkin *vapaa-aika, lepo ja harrastukset*, joka sai suurimman äänimäärän vuosina 2023 ja 2025 sekä suurimman äänimäärän kaiken kaikkiaan (vuodet 2023-2025). Lisäksi osa-alueet *koti, asuminen, läheiset ja perhesuhteet* sekä *kaverit ja tärkeät ihmiset* näyttäytyivät tärkeinä äänestyksissä.

Mihin nuoren elämään liittyviin asioihin pitäisi vaikuttaa? (2023, äänet yhteensä)

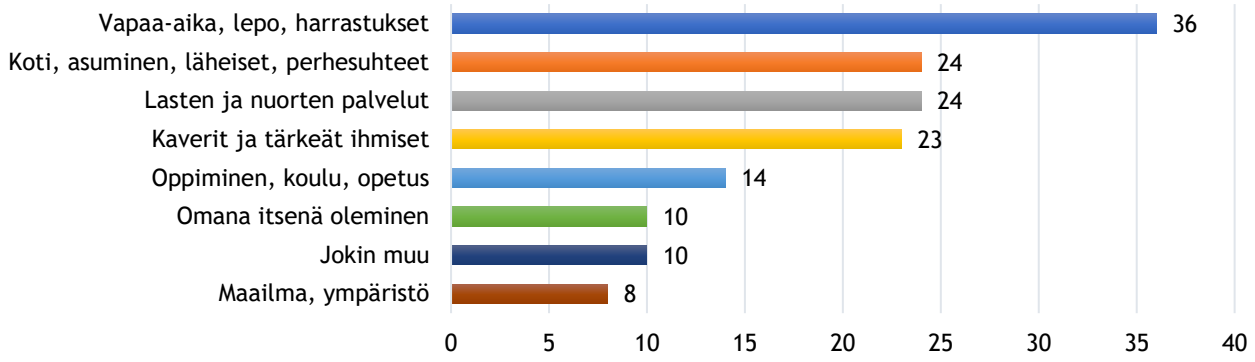

Mihin nuoren elämään liittyviin asioihin pitäisi vaikuttaa? (2024, äänet yhteensä)

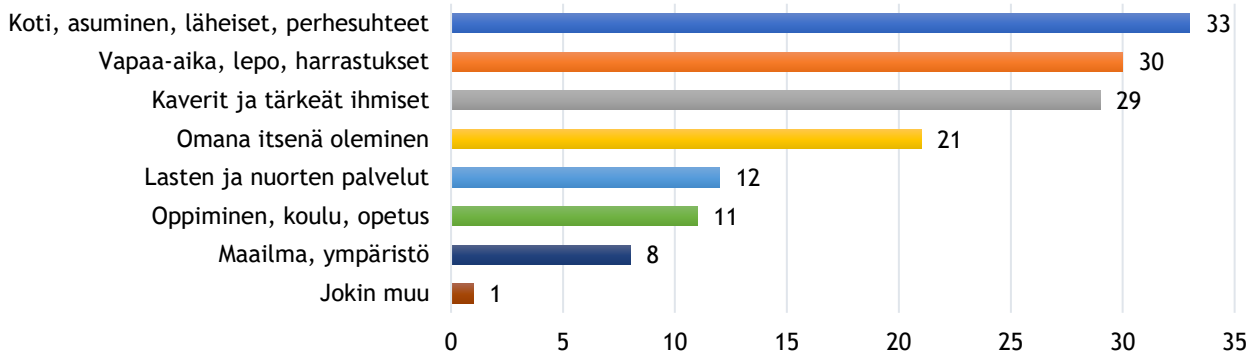

Mihin nuoren elämään liittyviin asioihin pitäisi vaikuttaa? (2025, äänet yhteensä)

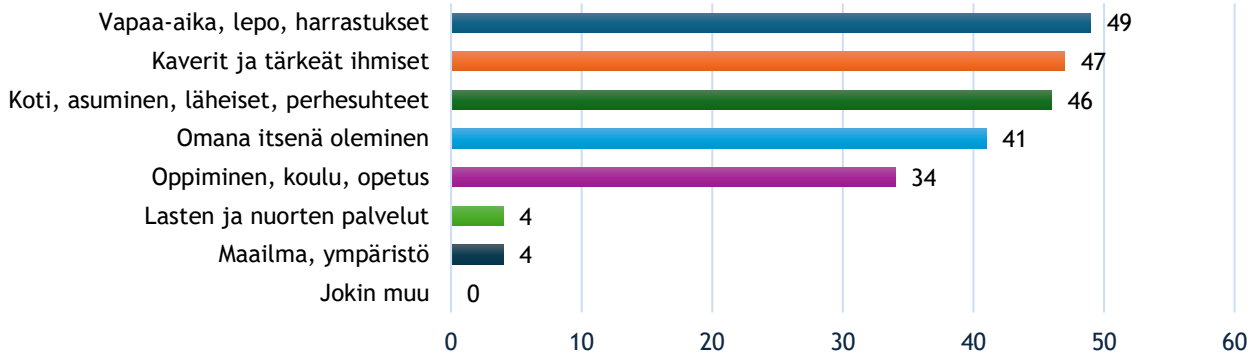

Mihin nuoren elämään liittyviin asioihin pitäisi vaikuttaa? (2023-2025, äänet yhteensä)

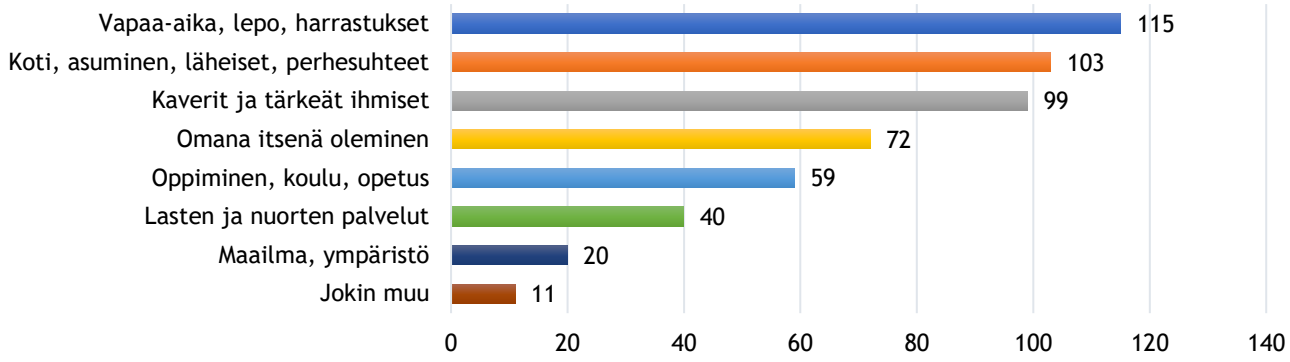

1.4. Sosiaaliset yhteydet ja suhteet

ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä
KTK = Indikaattoritieto saatavilla Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Yhteisöllisyyden mahdollistaminen			
SOSIAALISET YHTEYDET JA SUHTEET: Lapset ja nuoret			
Forssa			**Kanta-Häme - Koko maa**
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4834)	11 %	(2023: 7 %)	9 % - 9 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 1514)	9 %	(2023: 5 %)	10 % - 8 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3928)	4 %	(2023: 8 %)	6 % - 4 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3913)	4 %	(2023: 1 %)	3 % - 2%
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4816)	5 %	(2023: 5 %)	5 % - 4 %
Tuntee itsensä yksinäiseksi (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4712)	11 %	(2023: 15 %)	14 % - 13 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4713)	11 %	(2023: 15 %)	13 % - 12 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4714)	12 %	(2023: 17 %)	13 % - 12 %
Ei yhtään hyvää ystävää (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4815)	0 %	(2023: 0 %)	1 % - 1 %
Ei yhtään läheistä ystävää (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 292)	6 %	(2023: 9 %)	7 % - 8 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3932)	4 %	(2023: 9 %)	8 % - 7 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3917)	7 %	(2023: 8 %)	7 % - 6 %

Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 3241)	30 %	(2023: 32 %)	32 % - 34 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 3243)	19 %	(2023: 23 %)	20 % - 17 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 3242)	18 %	(2023: 31 %)	17 % - 16 %
Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4888)	14 %	(2023: 14 %)	11 % - 11 %
Kokenut seksuaalista häirintää puhelimessa tai internetissä vuoden aikana (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK)	16 %	(2023: 26 %)	17 % - 15 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK)	7 %	(2023: 22 %)	17 % - 15 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	17 %	(2023: 34 %)	16 % - 15 %
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4938)	20 %	(2023: 29 %)	24 % - 22 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4940)	11 %	(2023: 27 %)	22 % - 20 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4939)	22 %	(2023: 39 %)	22 % - 22 %
Ei voi juuri koskaan keskustella vanhempiensa kanssa asioistaan (2025)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4831)	2 %	(2023: 3 %)	3 % - 3 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 329)	7 %	(2023: 5 %)	8 % - 8 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 347)	8 %	(2023: 6 %)	8 % - 6 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 338)	3 %	(2023: 5 %)	5 % - 5 %
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet (2024)			
% 0-17-vuotiaista (ind. 1078)	0,7 %	(2023: 0,6 %)	0,4 % - 0,5 %

Yläkouluikäiset nuoret keskustelivat **Kansallisessa dialogissa *"Epävarmuudessa eläminen forssalaisena nuorena"* (2023)**, mikä tai mitkä asiat, tilanteet tai ilmiöt Forssassa tuottavat epävarmuutta nuorille. Epävarmuuteen koettiin vaikuttavan pienet asiat arjessa, esimerkiksi jos joku *"katsoo vinoon"*.

Ilkeämielisen kommentoinnin ja pahan puhumisen katsottiin aiheuttavan epävarmuutta:
"Toisten kommentit tekee epävarmaks. Vaikka ne olis heitetty vitsillä, niin kyllä ne vaikuttaa."
"Täällä kuulee paljon rasistisia kommentteja ja ilkeyttä on ja se luo epävarmuutta"
"Koulun käytävillä kommentoidaan vaikka toisen ulkonäköä tai muuta"

Nuorten mukaan pienellä paikkakunnalla varsinkin negatiiviset huhut leviävät nopeasti ja ovat ennakkoluulojen värittämiä. Perättömiä huhuja on vaikea oikaista.
"Tuntuu, että kaikki nuoret tietää toisistaan jotain ja pitää sitä sitten totena. Täällä siis tietää kaikki, mutta ei tunne. Ja kuitenkin ajattelee, että se toinen on tietynlainen niiden toisen käden tietojen perusteella."

LastenForssa Arviointi III:ssa (2024) vertaissuhteiden ja yhteisöllisyyden osalta, samoin kuin edellisessä LastenForssa -arvioinnissa (2021), suurimmalla osalla perusopetuksen vastaajista oli kavereita koulussa.

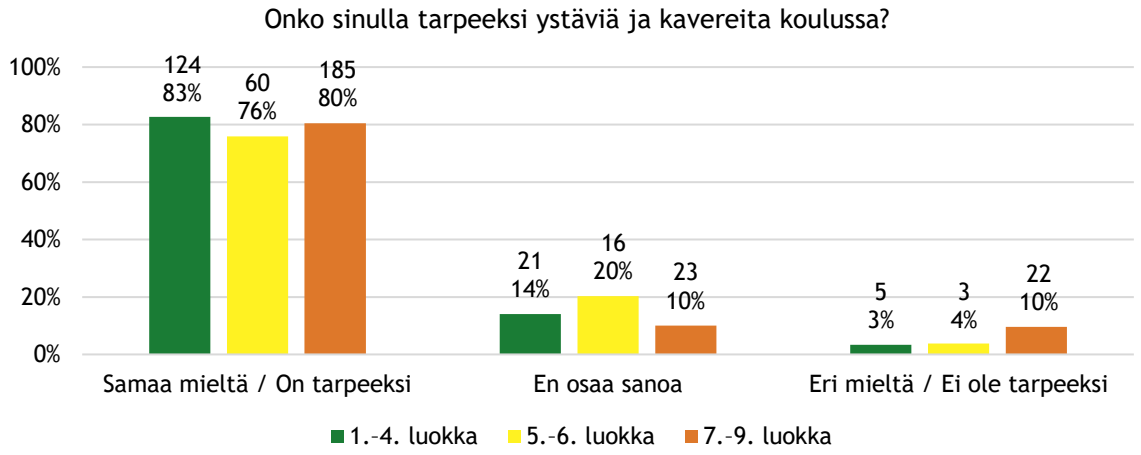

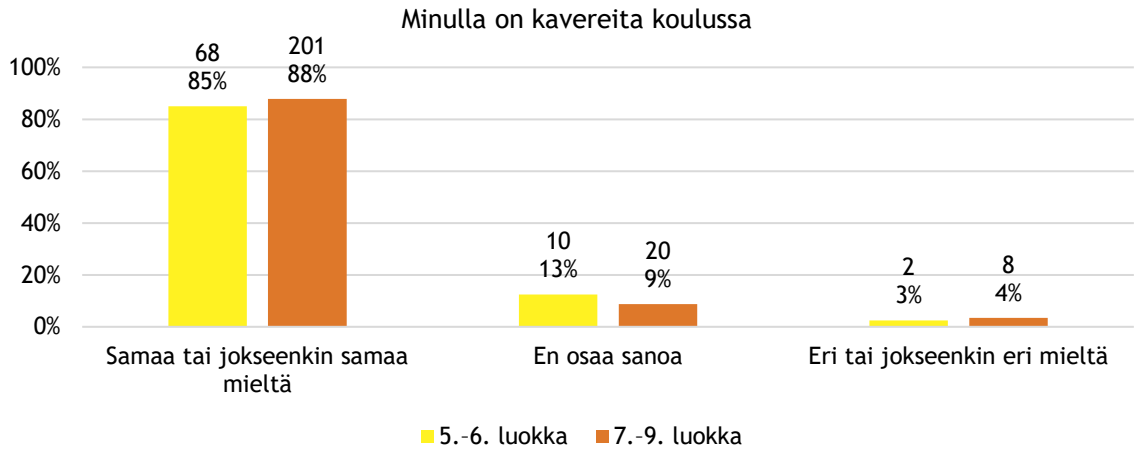

Yläkoululaisista suurin osa vastasi, että koulussa voi olla oma itsensä (*'samaa tai jokseenkin samaa mieltä'*, 75 %, n=173). Noin puolet koki, että heitä pidetään koulussa henkilönä, jolla on merkitystä (*'samaa tai jokseenkin samaa mieltä'*, 51 %, n=118).

Koulukiusaamisen ja syrjinnän kokemusten osalta ilmeni, että lähes puolta 1.-4. luokan vastaajista oli kiusattu 'joskus' kuluneen lukuvuoden aikana (48 %, n=70). Niukkaa enemmistöä 5.-6. luokan vastaajista ei oltu kiusattu lukuvuoden aikana (53 %, n=42).

Yläkoulun vastaajista enemmistö ei ollut kokenut kiusaamista. Enemmistö ei myöskään ollut osallistunut kiusaamiseen (89 %, n=205).

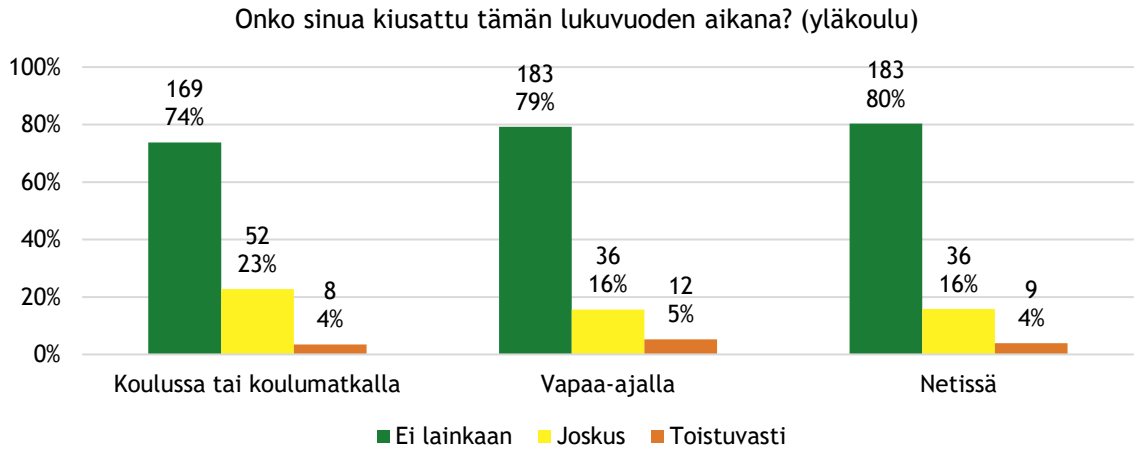

Siitä, onko Forssan kouluissa syrjintää, oltiin enimmäkseen epävarmoja.

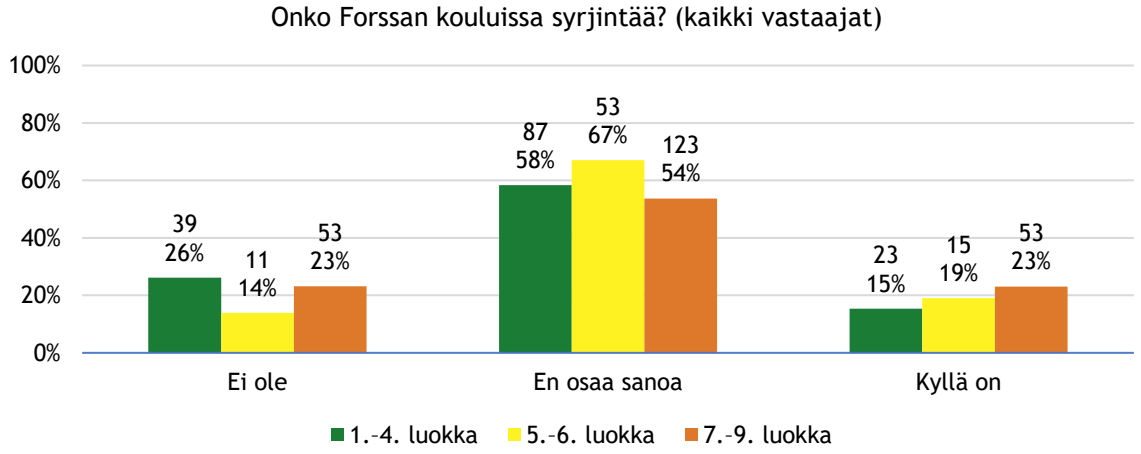

Kuten edellisessä LastenForssa -arvioinnissa vuonna 2021, kiusaamisen sekä syrjinnän syiksi mainittiin kaikilla oppiasteilla etenkin erilaisuus, joukosta erottuminen, ulkonäkö sekä vähemmistöryhmään kuuluminen:

”Esim. jos on seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluva, muista erottuva tyyli, ihon väri, uskonto” (7.-9. luokan vastaaja)

Useimmin mainitut kiusaamisen syyt avoimissa vastauksissa olivat 1.-4.-luokkalaisilla jalkapallo[pelit ja niissä virheiden tekeminen tai häviäminen] (n=6) sekä tyyli ja ulkonäkö (n=4). 5.-6.-luokkalaisilla vastaajilla korostui ulkonäkö (n=4) ja tyyli (n=3).Yläkoulun vastauksissa mainittiin etenkin ulkonäkö (n=24), erilaisuus (n=21), tyyli (n=8) sekä kaikki [kaikesta tai mistä vain kiusataan] (n=6).

Avoimissa vastauksissa (*”Jos sinua on joskus kiusattu tai kiusataan, kerro lisää”)* 1.-4. luokan vastaajat kuvailivat kiusaamisen ilmenevän etenkin nimittelynä tai haukkumisena (n=14). Vastauksissa oli myös yleisiä toteamuksia kiusatuksi joutumisesta (n=11) sekä fyysisestä satuttamisesta (n=6). Lisäksi vastauksissa oli mainintoja tavaroiden piilottamisesta ja

hajottamisesta, netissä ja puhelimessa kiusaamisesta ja ulkopuolelle jättämisestä. Lisäksi mainittiin, että kiusaamista tapahtuu välitunneilla sekä kavereiden tekemänä.

Syrjintää koskevissa avoimissa vastauksissa (*”Miten syrjintä ilmenee?”*) useimmin esiin nousseet teemat olivat ulkopuolelle jättäminen (n=34), rasismi (n=12), erilaisuuteen ja ulkonäköön perustuva huono kohtelu ja syrjintä (n=10) sekä pahan puhuminen ja haukkuminen (n=4).

”Syrjintä ilmenee että et ole esim kavereiden mielestä sellainen kun sinun pitäis olla” (1.-4. luokan vastaaja)
”Jonkun kanssa ei olla ystäviä, puhutaan pahaa selän takana, ei haluta tehdä koulutöitä yhdessä.” (7.-9. luokan vastaaja)

1.5. Aineellinen elintaso

ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

AINEELLINEN ELINTASO: Lapset ja nuoret				
Forssa			Kanta-Häme - Koko maa	
Lasten pienituloisuusaste (2024)				
% vastaavan ikäisistä (ind. 228)	22 %	(2023: 19 %)	14 % - 14 %	

Aineellisen elintason teema nousee toistuvasti esiin. Lapsiperheköyhyys on yleinen huolenaihe monialaisissa työryhmissä, joissa on asiantuntijoita hyvinvointialueelta, työllisyysalueelta, kaupungin palveluista, järjestökentältä ja seurakunnasta.

1.6. Ympäristö

ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Ikäväestöryhmän hyvinvointia tukeva asuminen			
YMPÄRISTÖ: Lapset ja nuoret			
Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat (2024)			
% kaikista lapsiasuntokunnista (ind. 190)	33 %	(2023: 31 %)	28 % - 29 %
Kokee, että asuinalueella on tarpeeksi oleskelutiloja nuorille (2025)			
% 8. ja 9. lk. oppilaista (KTK) % 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (KTK) % 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (KTK)	33 % 27 % 26 %	(2023: 34 %) (2023: 29 %) (2023: 33 %)	27 % - 31 % 29 % - 30 % 26 % - 31 %
Leikkipaikkojen lukumäärä			
Leikkipuistoja 30 kpl (2025)			

Yläkouluympyrän toiminnoissa (7.-luokkalaisten toimintaviikot, 8.-luokkalaisten palautepäivät 2023-2025) ovat toistuneet toiveet nuorille suunnatuista vapaa-ajanviettopaikoista: yhdessäolon tiloista, joissa viettää rauhassa aikaa kavereiden kanssa.

(”Mikä tuo iloa?”)
Kavereiden kanssa vietetty aika, paikat, joissa hengata kavereiden kanssa rauhassa
Vapaa-ajan ympäristöt, joissa saa olla kavereiden kanssa, harrastaa, aikuisia saatavilla
(7.-luokkalaiset vastaajat, 2023)
”Enemmän hengailupaikkoja nuorille”
(8.-luokkalainen vastaaja, 2023)
“Sisätiloja enemmän nuorille jossa hengailla vapaa-ajalla eikä aina jossain kaupassa”
“Lisää ilmaisia paikkoja jossa olla vapaa-ajalla”
(7.-luokkalaiset vastaajat, 2024)

Kansallisessa dialogissa *”Yhdessä ja yksin – mahdollistava vai saavuttamaton yhteisöllisyys?” (2023)* niin ikään aikuiset keskustelijat nostivat huolenaiheeksi nuorille suunnattujen vapaa-ajanviettopaikkojen puutteen.

”Otetaan vähän enemmän huomioon nuoriso ja nuoret ihmiset, tehdään niille paikkoja, tehdään - ei tartte istua Prisman käytävillä, täällä on niin paljon vapaita tiloja... Esim. sellainen pelikeskus, jossa voi mennä seurustelee, ne on sisätiloissa, ei tarvi ajelee Prisman parkkipaikoissa ja on -20 astetta. Ne on meidän tulevaisuus ja me syrjäytetään niitä niin, ettei niillä oo mitään tekemistä ja sit me ihmetellään, että ne on sellasia apaattisia ja masentuneita.”

1.7. Turvallisuuden tunne

ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Saavutettavuuden lisääminen					
TURVALLISUUDEN TUNNE: Lapset ja nuoret					
Forssa			**Kanta-Häme**	**-**	**Koko maa**
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot (2024)					
0-14-vuotiailla / 10 000 vastaavan ikäistä asukasta (ind. 3953)	28	(2023: 70)	57	-	49
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot (2024)					
15-24-vuotiailla / 10 000 vastaavan ikäistä asukasta (ind. 3954)	23	(2023: 34)	47	-	37
Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana (2023)					
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4891)	31 %	(2021: 22 %)	29 %	-	28 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4959)	26 %	(2021: 33 %)	30 %	-	30 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4961)	25 %	(2021: 27 %)	25 %	-	23 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4960)	31 %	(2021: 28 %)	31 %	-	31 %

Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana (2023)			
% 4. ja 5. lk. oppilaista (ind. 4890)	15 %	(2021: 11 %)	17 % - 16 %
% 8. ja 9. lk. oppilaista (ind. 4956)	11 %	(2021: 13 %)	13 % - 12 %
% 1. ja 2. v:n AOL opiskelijoista (ind. 4958)	9 %	(2021: 10 %)	9 % - 7 %
% 1. ja 2. v:n lukion opiskelijoista (ind. 4957)	7 %	(2021: 6 %)	7 % - 8 %

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) ja **Kansallisissa dialogeissa** on noussut aikuisten toimesta esiin huoli nuorten kokoontumispaikkojen puutteesta ja nuorten kokemasta yksinäisyydestä, sekä heidän altistumisestaan päihdekokeiluille. Ennaltaehkäisevä nuorisotyö ja turvalliset kohtaamispaikat nähdäänkin tärkeinä turvallisuutta lisäävinä tekijöinä.

2. Työikäisten ikäväestöryhmän arviointiaineistot

2.1. Terveys

HYTE = HYTE-kertoimen tulosindikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

Forssan Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 TAVOITE: Mielen hyvinvoinnin tukeminen			
TERVEYS: Työikäiset			
Forssa			**Kanta-Häme - Koko maa**
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet (2025) HYTE			
% 25-64-vuotiaista (ind.234) HYTE	4,5 %	(2024: 2,8 %)	3,2 % - 3,1 %
Työkyvyttömyyseläkettä saavat (2024) HYTE			
% 25-64-vuotiaista (ind. 306) HYTE	8,7 %	(2023: 8,8 %)	6,7 % - 5,8 %
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat (2024)			
% 18-34-vuotiaista (ind. 5032)	2 %	(2023: 2,3 %)	2 % - 2 %
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet (2025)			
25-64-vuotiaista / 1000 vastaavan ikäistä (ind. 2345)	27 %	(2024: 24 %)	32 % - 33 %

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) enemmistö työikäisistä vastaajista arvioi erittäin hyväksi tai hyväksi sekä terveydentilansa (60 %, n=56), mielen hyvinvointinsa (65 %, n=60) että toimintakykynsä (67 %, n=62). Arjen toimintakyky oli vastaajien enemmistöllä hyvä: valtaosi koki selviytyvänsä päivittäisistä toimistaan hyvin (83 %, n=78). Niin ikään valtaosa oli tyytyväisiä omaan elämäänsä (82 %, n=77) ja itseensä (81 %, n=76).

Hyvinvoinnin ja mielen hyvinvoinnin edistämisen keinoiksi Forssassa esitettiin muun muassa:

- puuston, ulkoilureittien, ulkokuntoilualueiden, penkkien ja valaistuksen lisääminen
- kevyen liikenteen väylien ja leikkipuistojen kunnostaminen
- kaiken ikäisille ja kaiken kuntoisille suunnatut tapahtumat

”Niillä samoilla hyvän mielen tapahtumilla, mitkä auttavat myös yksinäisyyden torjunnassa. Matalat kynnykset konsertteihin, teatteriin ja vaikka toritansseihin.”

- eri kohderyhmille suunnatut tapahtumat, toiminta ja kohtaamispaikat: toisen asteen opiskelijat, lapsiperheet, erityislapset ja -nuoret, juuri eläköityneet
- ystävätoiminta
- joukkoliikenteen toiminnan ja aikataulujen selkeyttäminen
- kaupungin elävöittäminen kulttuurin, historian ja myönteisen kaupunkikuvan esiin tuomisen kautta
- viestintään satsaaminen
- yhdistysten, järjestöjen ja urheiluseurojen tukeminen
- uusien asukkaiden parempi kohtaaminen ja huomiointi
- perusterveydenhuollon ja mielenterveyspalvelujen parempi saatavuus

Vastaajien henkilökohtaista hyvinvointia edistäviksi asioiksi (*”Mikä edistää sinun hyvinvointiasi? Vastaa yhdellä sanalla”*) mainittiin etenkin luonto (n=19), samoin kuin perhe (n=18) ja ystävät (n=14).

Päihteiden käyttö työikäisillä vastaajilla näyttäytyi kokonaisuutena maltillisena. Alkoholia viimeisen vuoden aikana oli käyttänyt enemmistö vastaajista (73 %, n=69), mutta käyttö oli useimmiten harvemmin toistuvaa: 58 prosentilla (n=40) noin kerran kuukaudessa tai harvemmin ja 38 prosentilla (n=26) 2-4 kertaa kuukaudessa. Hieman yli puolet vastaajista oli juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia harvemmin kuin kerran kuukaudessa (54 %, n=37).

Suurin osa vastaajista ei käyttänyt nikotiinituotteita: 11 vastaajaa käytti savukkeita, kolme vastaajaa nikotiinipusseja, kaksi vastaajaa nuuskaa ja yksi vastaaja sähkösavukkeita. Enemmistö vastaajista pelasi rahapelejä harvemmin kuin 1-3 kertaa kuukaudessa tai ei lainkaan (78 %, n=72). Suurin osa ei myöskään ollut kokenut rahapelaamisen aiheuttaneen heille ongelmia (98 %, n=51). Huumausaineiden käyttö oli vastaajilla vähäistä: suurin osa ei ollut koskaan kokeillut tai käyttänyt niitä lainkaan viimeisen vuoden aikana (94 %, n=87).

Vastaajien näkemykset päihteisiin liittyvistä asenteista Forssassa olivat jakautuneita. Suuri osa suhtautui asiaan neutraalisti (*”en samaa enkä eri mieltä”*, 45 %, n=42).

Kanta-Hämeen alueellisessa päihdetilannekyselyssä (2024) enemmistö vastaajista ei ollut kokenut huolta omasta päihteiden käytöstään viimeisen vuoden aikana. Huolta oli kokenut 11 % alkoholin, 11 % tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä 2 % huumausaineiden käytöstään. Rahapelaamisestaan oli kokenut huolta 3 % ja lääkkeiden väärinkäytöstään 2 % vastaajista. Enemmistö ei niin ikään ollut huolestunut läheisensä päihteiden käytöstä. Merkittävää kuitenkin on, että 41 % vastaajista oli kokenut huolta läheisensä alkoholin käytöstä ja 35 % läheisensä tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä.

Vastaajien näkemykset päihteiden käytön määrästä ja näkyvyydestä Forssassa näyttäytyivät melko kielteisinä. Päihdetilannekyselyn vastaajista tasan puolet koki, että Forssa käytetään liiallisesti alkoholia. Sekä tupakka- ja nikotiinituotteita että muita päihteitä koki liikaa käytettävän 58 % vastaajista, ja rahapelaamisen liialliseksi koki 22 %. Vastaajista 42 % koki, että Forssassa suhtaudutaan liian vapaasti humalajuomiseen, ja 32 % koki, että muiden päihteiden julkikäyttöön suhtaudutaan liian vapaasti.

Forssan aikuisväestön liikunta- ja terveystottumukset -kyselyn (2024) alle 35-vuotiaista vastaajista säännöllisesti arkiliikuntaa harrasti 61 % ja kuntoliikuntaa 54 % vastaajista. Vähäisempää oli luontoliikunta, jota harrasti säännöllisesti 20 % alle 35-vuotiaista. Tässä vastaajaryhmässä omaa liikkumista koettiin rajoittavan etenkin ajan puute (53 %), taloudelliset syyt (38 %) ja motivaation puute (36 %).

35-65-vuotiaista vastaajista enemmistö harrasti säännöllisesti arkiliikuntaa (71 %) ja kuntoliikuntaa (59 %). Luontoliikuntaa harrasti säännöllisesti 31 %. Niin ikään 35-65-vuotiaat vastaajat kokivat liikkumistaan estävän ajan puute (51 %), motivaation puute (33 %) ja taloudelliset syyt (25 %).

Sekä alle 35-vuotiaiden että 35-65-vuotiaiden vastaajien kohdalla noin neljällä kymmenestä liikuntasuositus toteutui kaikilta osin (sekä kestävyys- että lihaskuntoliikunnan määrän osalta).

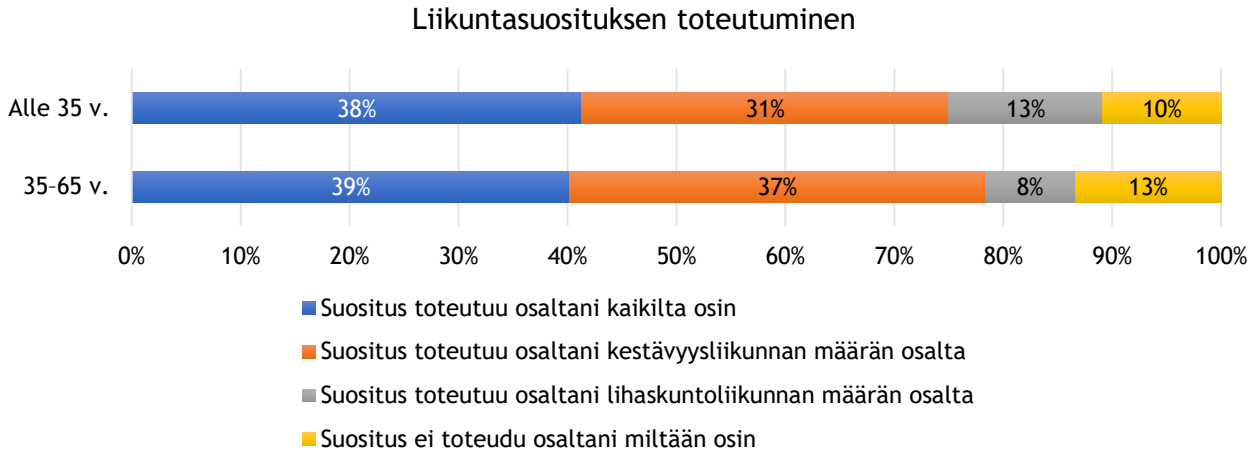

Ravintotottumusten osalta alle 35-vuotiaista vastaajista 21 % arvioi syövänsä terveellisesti ja pyrkivänsä noudattamaan virallisia ravitsemussuosituksia. Enemmistö, 48 %, arvioi syövänsä terveellisesti käyttämättä perusteena virallisia ravitsemussuosituksia. Puolestaan 29 % arvioi, että omissa ravitsemustottumuksissa olisi parannettavaa terveellisyyden näkökulmasta. Samansuuntaisesti vastaavat arviot 35-65-vuotiaiden vastaajien kohdalla olivat 20 %, 47 % ja 32 %.

2.2. Henkilökohtainen toiminta ja työ

Forssan Hyvinvointikyselyn (2025) työikäisistä vastaajista suurin osa koki, että Forssassa on mahdollista harrastaa heille mieluisia asioita monipuolisesti tai jonkin verran (76 %, n=71). Monipuolisiksi harrastusmahdollisuudet koki 39 % (n=36). Puolestaan 17 % (n=16) vastaajista koki, ettei heille mieluisia harrastusmahdollisuuksia ole Forssassa juuri lainkaan tai ollenkaan.

Forssaan toivottiin erityisesti monipuolisempia, saavutettavia, edullisia tai maksuttomia ja eri ikäisille ja kuntoisille soveltuvia harrastusmahdollisuuksia ja matalan kynnyksen toimintaa, johon voi osallistua joustavasti ilman pidempiaikaista sitoutumista. Toiveita esitettiin muun muassa liikuntamahdollisuuksien lisäämisestä ja kehittämisestä (mm. ulkokuntoilupaikkojen ja luontoreittien lisääminen, skeittiparkki, liikuntalajikokeilut), tapahtumien ja toiminnan suuntaamisesta erityisesti lapsille, lapsiperheille, nuorille ja nuorille aikuisille, kulttuuritapahtumien lisäämisestä (mm. yhteislaulutilaisuudet) sekä ilmaistapahtumista.

Vapaan sanan osiossa peräänkuulutettiin kulttuuriin liittyvien palvelujen ja kulttuurin edistämisen merkityksellisyyden tunnistamista: esimerkiksi Forssan kuvataidekoulu, Lounais-Hämeen musiikkiopisto ja museot mainittiin forssalaisiksi kulttuurihyvinvoinnin lähteiksi.

Mieluisimmaksi vapaa-ajanviettotavaksi koettiin etenkin läheisten kanssa ajan viettäminen (77 %, n=72) sekä ulkoilu ja luonnossa liikkuminen (65 %, n=61).

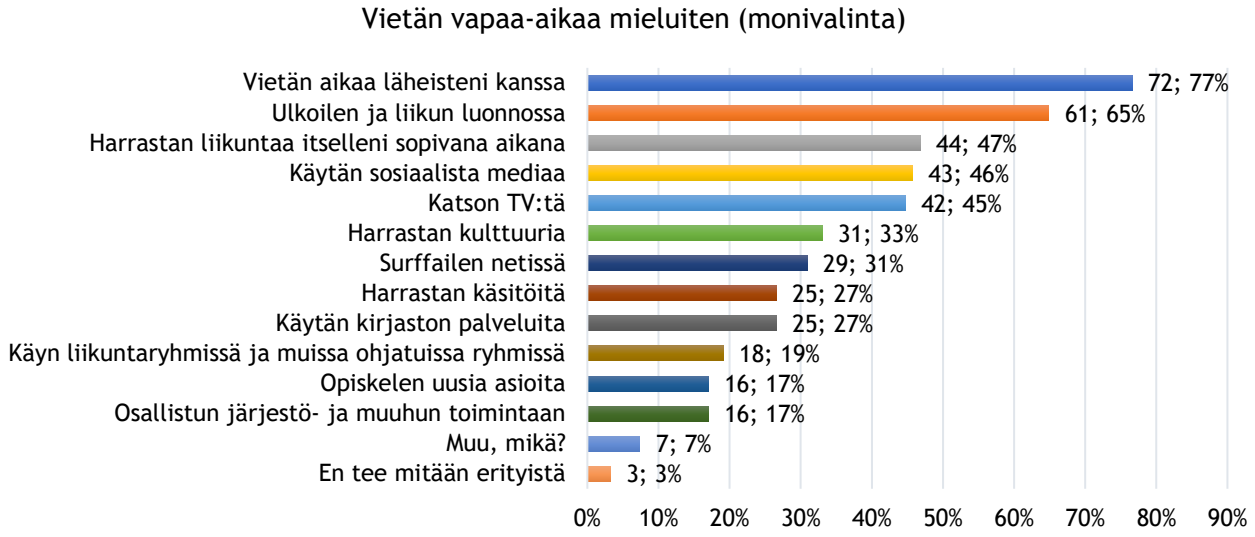

Muu, mikä? -kohdan avoimet vastaukset: Askartelu, äänikirjat, kalastus, koirapuistokäynnit, lapsien kuljetus, kissojen hoitaminen. Yksi vastaaja koki, ettei Forssassa ole mitään järkevää tekemistä.

2.3. Ääni kuuluville yhteiskunnassa

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) kokemus omista vaikutusmahdollisuuksissa oli työikäisillä pääosin epävarma: 46 % (n=43) ei osannut arvioida (*'en osaa sanoa'*) vaikutusmahdollisuuksiaan Forssassa. Vaikutusmahdollisuutensa Forssassa erittäin tai melko hyviksi koki 28 % (n=26) vastaajista, kun taas melko tai erittäin huonoiksi vaikutusmahdollisuutensa koki 26 % (n=25) vastaajista.

Lähes puolet (49 %, n=46) oli myös epävarmoja, kuunnellaanko ja arvostetaanko heitä kaupungin palveluissa (*'en samaa enkä eri mieltä'*). Täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä oli 28 % (n=26) vastaajista. Jokseenkin tai täysin eri mieltä oli 23 % (n=22) vastaajista.

Työikäisten vastaajien näkemysten mukaan kaupunki tukee heitä parhaiten hyvinvoinnin edistämisessä etenkin laadukkailla kasvatuksen ja opetuksen palveluilla sekä kysymällä kuntalaisten mielipiteitä ja järjestämällä tapahtumia.

Tällä hetkellä kaupunki tukee parhaiten kuntalaisia hyvinvoinnin edistämisessä (monivalinta)

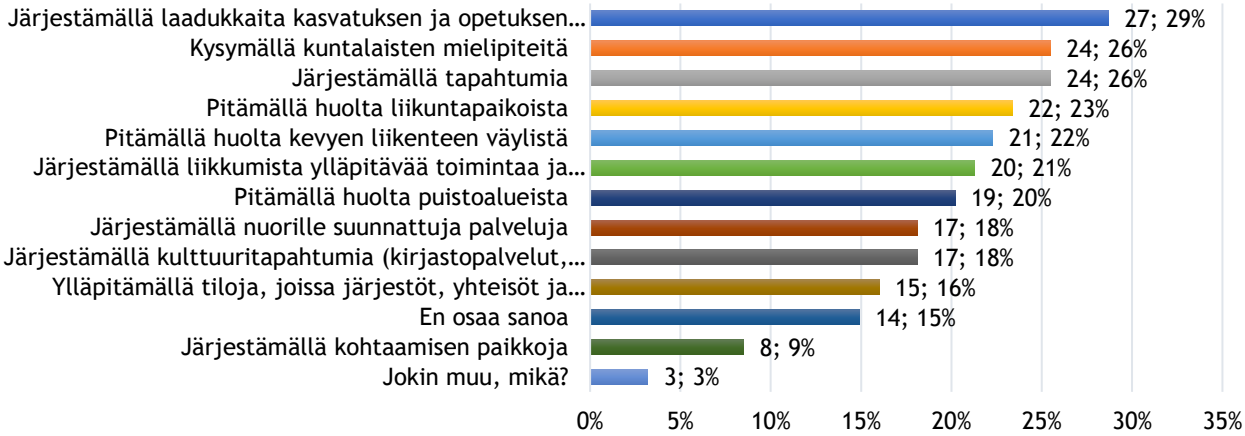

2.4. Sosiaaliset yhteydet ja suhteet

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) enemmistö työikäisistä vastaajista ei kokenut itseään yksinäiseksi; 62 % (n=58) koki itsensä yksinäiseksi harvoin tai ei koskaan. Yksinäiseksi itsensä melko usein tai usein koki 12 vastaajaa. Suurin osa vastaajista oli myös tyytyväisiä ihmisuhteisiinsa (*'erittäin tai melko tyytyväinen'*, 90 %, n=85).

Yksinäisyyden vähentämisen keinoiksi Forssassa esitettiin

- erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen, kuten *yhteislaulutilaisuudet, kohtaamiskerhot, ympäristönhoitotalkoot, kaverinhakukahvit, yhteisruokailut*
- kynnyksen madaltaminen tapahtumissa ja toiminnassa: ilmaisuus, sijainti keskeisellä paikalla (esim. tori)
  "Tapahtumilla, mitkä ovat järjestetty keskeisille paikoille ja ovat ilmaisia. Esim. musiikkipainotteisia, vaikka yhteislaulajaiset, vetoavat ja niihin on helppo tulla yksinkin. Siellä vielä kahvi ja pullasiivu niin kyllä mieli lepää."
- kohtaamispaikkojen lisääminen, myös eri puolille kaupunkia, helpottaen paikalle pääsyä
- eri-ikäisille, eri elämäntilanteissa oleville ja eri kuntoisille sopivat tapahtumat ja toiminta:
  - lapsiperheiden tapahtumat ja kerhot (*vauvakerhot, lapsiperhekerhot, vanhemmuuskerhot*)
  - nuorten kerhotoiminta, toisen asteen opiskelijoille suunnattu toiminta ja tapahtumat
  - nuorten aikuisten tapahtumat
  - erilaisten elämäntilanteiden huomiointi, kuten vuorotyöläisyys (toiminta ei aina sidottuna yhteen samaan aikaan)
  - eri kuntoisille sopiva toiminta: toimintakyvyn rajoitteita kokevien huomiointi toiminnassa

    - samassa elämäntilanteessa olevien yhdistäminen tapahtumilla ja toiminnalla
    - yksin kotiin jääneiden kontaktointi
- vapaaehtoistoiminta, vapaaehtoistoimintaan osallistumisen helpottaminen, ystäväpalvelut ja -toiminta (useamman tahon järjestämänä)
  ”Moni miettii vapaaehtoisjuttuja, mutta vain pieni osa toimii heti, kun järjestetään esim. jokin info. Asia pitää tehdä riittävän helpoksi.”
- yhdistystoimintaan panostaminen, yhdistysten tukeminen, tilojen tarjoaminen 3. sektorin toimijoille, kulttuuritapahtumien tukeminen
- parempi tiedottaminen tapahtumista, kohtaamispaikoista, kerhotoiminnasta
- kulkumahdollisuudet (julkisten kulkuyhteyksien parantaminen)
- suvaitsevaisempi ilmapiiri Forssaan

Enemmistö työikäisistä vastaajista ei ollut kokenut syrjintää tai häirintää Forssassa (74 %, n=69). Syrjintää tai häirintää vastasi kokeneensa 24 vastaajaa (26 %). Koetun syrjinnän tai häirinnän syiksi ilmoitettiin etenkin sukupuoli (n=9), samoin kuin nuori ikä (n=7) ja toisaalta myös korkea ikä (n=5). Lisäksi syiksi kerrottiin alkuperä, kansalaisuus tai kieli (n=5), muu vakaumus tai mielipide (n=4), muu syy (n=4), seksuaalinen suuntautuminen (n=3), poliittinen toiminta (n=3) sekä vammaisuus tai terveydentila (n=2).

Syrjinnän tai häirinnän muiksi mahdollisiksi syiksi (*”Muu syy, mikä?”*) mainittiin vähävaraisuus, asuinpaikka, vainoaminen ja se, että on muuttanut Forssaan muualta.

Onko syrjintä tai häirintä johtunut yhdestä tai useammasta seuraavasta syystä? (monivalinta)

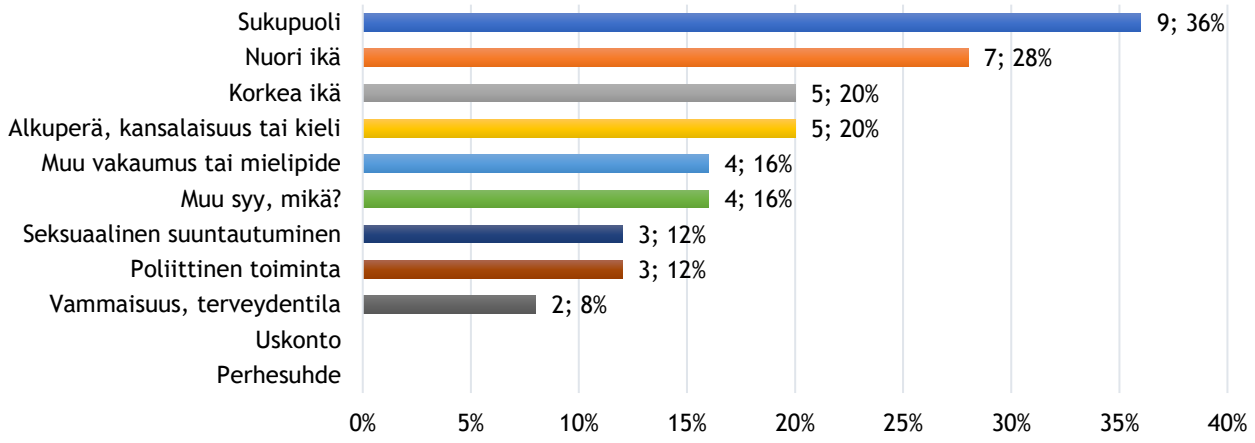

2.5. Ympäristö

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) omaan ja perheen hyvinvointiin vaikuttaviksi kaupungin palveluiksi koettiin etenkin turvallisen ja viihtyisen ympäristön takaaminen (66 %, n=61) sekä katujen kunnossapito (60 %, n=55). Näiden ohella hyvinvointia nähtiin tukevan erityisesti kulttuuripalvelut (kirjasto ja kansalaisopisto, 36 %, n=33), liikuntapalvelut (34 %, n=31) ja perusopetus (30 %, n=28).

Millä kaupungin palvelulla on suurin vaikutus omaasi ja perheesi hyvinvointiin?

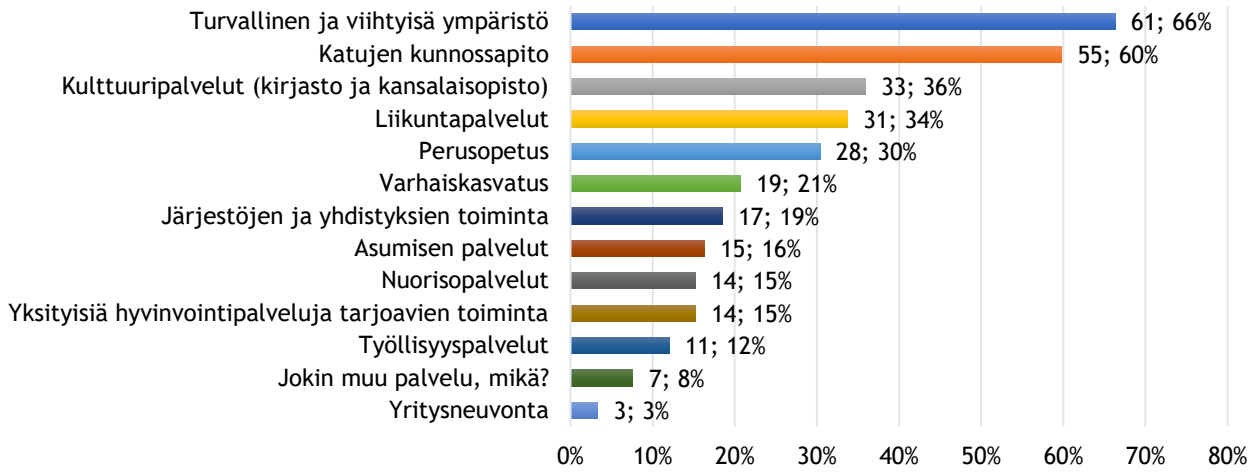

Kaupungin lähivirkistysalueista työikäiset käyttivät etenkin uimapaikkoja kesällä (67 %, n=62), puistoja (62 %, n=57) sekä ulkoilureittejä (54 %, n=50).

Mitä kaupungin lähivirkistysalueita käytät?

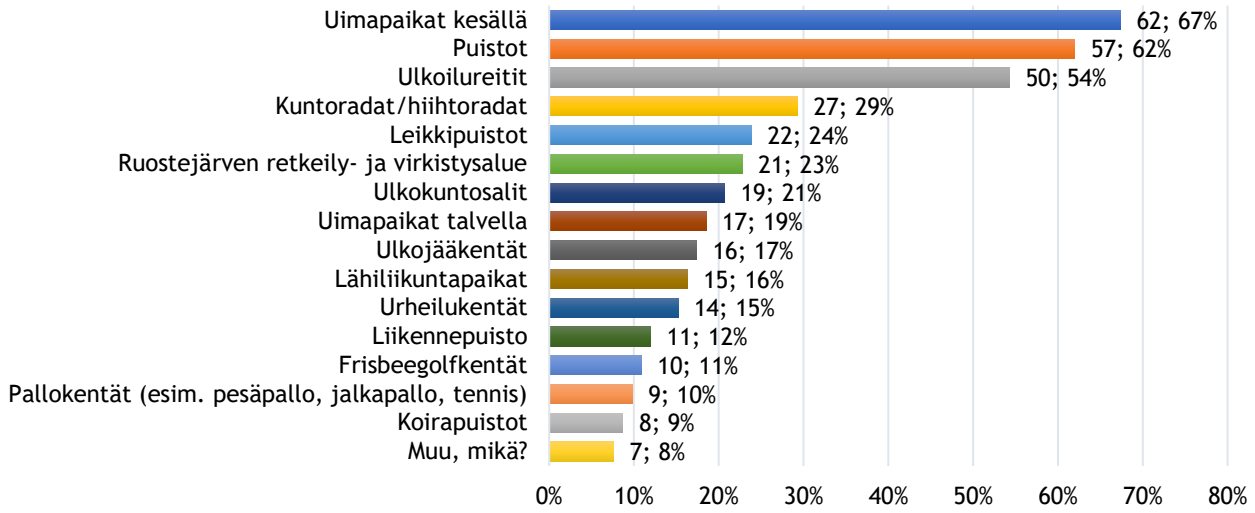

Asuinalueensa olosuhteisiin kaiken kaikkiaan tyytyväisiä oli 73 % (n=67) työikäisistä vastaajista. Asuinalueiden olosuhteiden osa-alueita arvioitaessa tyytyväisten osuus oli korkea etenkin puistojen, turvallisuuden ja yleisen viihtyisyyden osalta. Myös katujen ja puistojen kunnossapito, tiestö, katuvalaistus ja palvelujen saavutettavuus saivat enemmistöltä myönteisen arvion, vaikka näissä näkyy kasvavaa neutraalien ja tyytymättömien osuutta. Hajontaa mielipiteissä näyttäytyi etenkin on kevyen liikenteen väylien, leikkipaikkojen ja yhteisöllisyyden osalta.

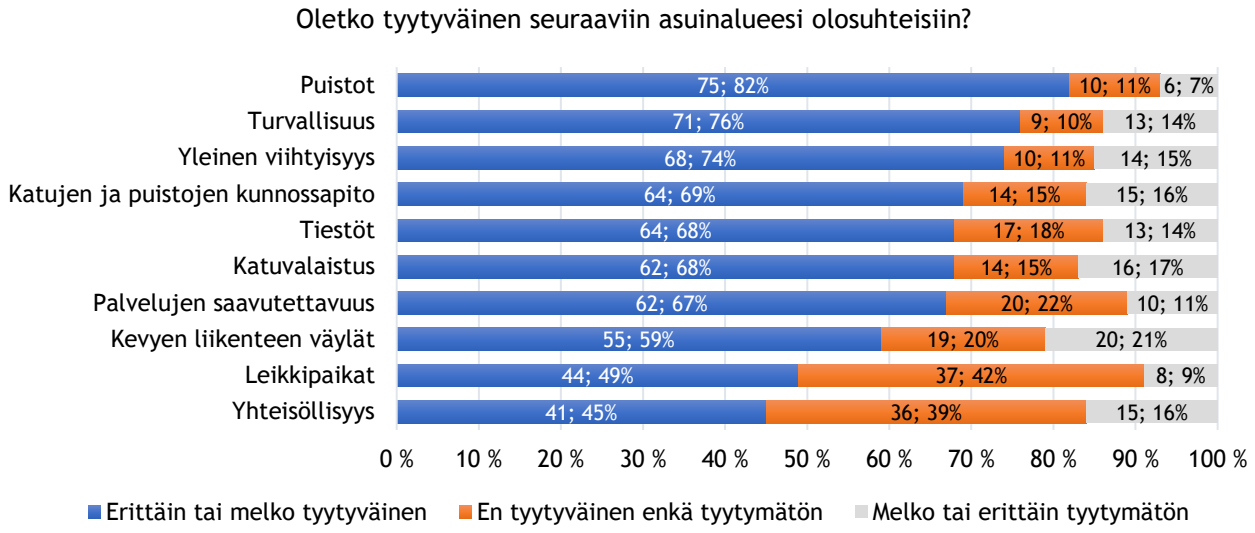

Suurin osa vastaajista ei käyttänyt paikallista joukkoliikennettä (86 %, n=81). Satunnaisesti joukkoliikennettä käytti 13 vastaajaa.

2.6. Turvallisuuden tunne

Forssan Hyvinvointikyselyn (2025) työikäisistä vastaajista suurin osa ei ollut kokenut fyysistä tai henkistä väkivaltaa tai väkivallan uhkaa lähisuhteissaan (98 %, n=91).

Kyselyn vastaajista 76 % oli tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen. Liikkumisympäristön turvallisuuden nähtiin vaikuttavan erityisesti ikääntyviin, liikuntarajoitteisiin ja autottomiin kuntalaisiin. Turvallinen arkiympäristö ja esteettömyys ovat keskeisiä hyvinvointia tukevia tekijöitä.

3. Ikääntyneiden ikäväestöryhmän arviointiaineistot

3.1. Terveys

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) ikääntyneiden vastaajien koettu terveydentila näyttäytyi pääosin myönteisenä tai kohtalaisena. Lähes puolet arvioi terveytensä erittäin hyväksi tai hyväksi (46 %, n=27), ja lähes yhtä suuri osuus koki terveydentilansa keskitasoiseksi (44 %, n=26). Pieni osa vastaajista arvioi terveytensä huonoksi tai erittäin huonoksi (10 %, n=6). Vastaajista suurin osa oli tyytyväisiä itseensä (83 %, n=49) ja omaan elämäänsä (84 %, n=49).

Ikääntyneiden vastaajien mielen hyvinvointi oli kokonaisuutena hyvällä tasolla. Vastaajista enemmistö arvioi mielen hyvinvointinsa erittäin hyväksi tai hyväksi (72 %, n=42), vajaa neljännes keskitasoiseksi (23 %, 13) ja pieni osa huonoksi tai erittäin huonoksi (5 %, n=3).

Vastaajien koettu toimintakyky oli pääosin hyvä tai keskitasoinen, mutta heikentynyt osalla vastaajista. Lähes puolet vastaajista (47 %, n=28) arvioi toimintakykynsä erittäin hyväksi tai hyväksi, ja noin neljä kymmenestä (39 %, n=23) keskitasoiseksi. Sen sijaan 14 % (n=8) arvioi toimintakykynsä huonoksi tai erittäin huonoksi. Enemmistö vastaajista oli kuitenkin tyytyväisiä kykyynsä selviytyä päivittäisistä toimista (88 %, n=52). Niin ikään suurin osa vastaajista kykeni vaikeuksitta kävelemään portaita yhden kerrosvälin (76 %, n=45), kävelemään puoli kilometriä tasaisessa maastossa levähtämättä ilman avustusta (83 %, n=49) ja nousemaan tuolilta ilman tukea (76 %, n=45).

Kysyttäessä vastaajan hyvinvointia edistäviä asioita *(”Mikä edistää sinun hyvinvointiasi? Vastaa yhdellä sanalla.”)*, ennen kaikkea liikunta koettiin merkitykselliseksi (n=23). Lisäksi ystävät (n=10) ja terveys (n=7) nähtiin merkittävinä.

Ikääntyneiden vastaajien päihteiden käyttö näyttäytyi kyselyssä kokonaisuutena maltillisena. Nikotiinituotteista vain yksi vastaaja ilmoitti käyttävänsä savukkeita. Alkoholia oli käyttänyt viimeisen vuoden aikana noin 60 % vastaajista (n=33), mutta käyttö oli pääosin satunnaista: useimmat joivat alkoholia enintään kerran kuukaudessa (63 %, n=22), ja säännöllinen viikoittainen käyttö oli harvinaista. Myöskään runsas kertajuominen ei ollut yleistä, eikä enemmistö ollut koskaan juonut kerralla kuutta tai useampaa annosta (59 %, n=20).

Rahapelaaminen näyttäytyi niin ikään melko hillittynä ja harvoin ongelmallisena. Vastaajista 64 % (n=36) pelasi rahapelejä harvoin tai ei ollenkaan, ja neljäsosa pelasi päivittäin tai viikoittain. Lähes kaikki vastaajat (97 %, n=30) ilmoittivat, ettei rahapelaaminen ole aiheuttanut heille ongelmia viimeisen vuoden aikana.

Näkemykset päihdemyönteisyydestä Forssassa näyttäytyivät neutraaleina tai epävarmoina ikääntyneillä vastaajilla: 48 % (n=27) ei ollut samaa eikä eri mieltä väitteestä, että päihteiden käyttöön suhtaudutaan myönteisesti Forssassa. Samaa mieltä väitteestä oli 18 % (n=10) ja eri mieltä 34 % (n=19) vastaajista.

Elämäntyytyväisyyden osalta itseensä erittäin tai melko tyytyväisiä oli 83 % (n=49), omaan elämäänsä 84 % (n=49), kykyynsä selviytyä päivittäisistä toimista 88 % (n=52), ihmissuhteisiinsa 83 % (n=53) ja asuinalueensa olosuhteisiin 83 % (n=49).

Hyvinvoinnin ja mielen hyvinvoinnin edistämisen keinoiksi Forssassa esitettiin

- tapahtumatarjonnan lisääminen: toritapahtumat, säännölliset yhteislaulutilaisuudet, retket, matkat, näyttelyt, teemaviikot, tanssit; liikunta- ja kulttuuritapahtumien tarjonnan lisääminen ja niiden tukeminen

”Pidetään yllä jatkossakin mahdollisuutta mm. erilaiseen liikuntaan, musiikki ym. tapahtumia!”

- tapahtumiin osallistumisen mahdollistaminen myös heille, joilla on vaikeuksia osallistua kulkemisen tai kustannusten takia

”Mahdollisimman paljon tapahtumia TORILLA. Musiikkiesitykset, yhteislaulutilaisuudet. Kaikkien on helppo tulla torille. Esim. kerhot, järjestöt voivat tuoda vanhuksia ja henkilöitä, joilla on liikuntavaikeuksia. Tällaista on jonkin verran ollutkin.”

- kohtaamisten mahdollistaminen, myös viikonloppuisin ja esimerkiksi erilaisiin teemoihin liittyen (kuten mielen hyvinvointi)
- järjestöjen toiminnan tukeminen, toimintamahdollisuudet ikääntyneille
- asukkaiden tasapuolinen kuuleminen
- tiedottaminen palveluista
- uusien asukkaiden tervetulleeksi toivottaminen
- julkisten kulkuyhteyksien kehittäminen
- turvallisuuden lisääminen (mm. keskusta-alueen valvonta, pyöräilyn rajoittaminen jalkakäytävillä)
- jo tehtyyn oltiin myös tyytyväisiä: *”Paljon tehdään jo. Esim. eläkeläisten uintiretket ovat todella hieno juttu, kiitos!”, ”Teette jo nyt enemmän kuin voisi odottaa. Erinomaista!”*

Forssan aikuisväestön liikunta- ja terveystottumukset -kyselyn (2024) yli 65-vuotiaista vastaajista enemmistö harrasti säännöllistä arkiliikuntaa (72 %) ja kuntoliikuntaa (66 %). Säännöllistä luontoliikuntaa harrasti 32 % ikääntyneistä vastaajista. Liikkumisen esteiksi koettiin

ennen kaikkea terveydelliset syyt (52 %), sekä motivaation puute (23 %) ja taloudelliset syyt (19 %).

Lähes puolet ikääntyneistä vastaajista arvioi liikuntasuosituksen toteutuvan kaikilta osin heidän liikkumisessaan (49 %). Suosituksen arvioi toteutuvan kestävyysliikunnan osalta 24 % ja lihaskuntoliikunnan osalta 11 % vastaajista. Vastaajista 7 % arvioi, ettei suositus toteudu heidän kohdallaan miltään osin.

Omat ravintotottumukset arvioitiin pääosin terveellisiksi, muttei virallisiin ravitsemussuosituksiin perustuviksi (51 %). Yhtäläinen osuus vastaajia arvioi syövänsä terveellisesti ja noudattavansa virallisia ravitsemussuosituksia (24 %) ja että omissa ravitsemustottumuksissa olisi parannettavaa terveellisyyden näkökulmasta (24 %).

3.2. Henkilökohtainen toiminta ja työ

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) ikääntyneet vastaajat suhtautuivat Forssan harrastusmahdollisuuksiin varsin positiivisesti: lähes kaikki (95 %, n=55) kokivat, että Forssassa on mahdollista harrastaa itselleen mieluisia asioita joko monipuolisesti tai jonkin verran. Hieman yli puolet (55 %, n=32) koki, että Forssassa on mahdollista harrastaa itselleen mieluisia asioita monipuolisesti. Kolme vastaajaa koki, ettei mieluisia harrastusmahdollisuuksia ole heille juuri lainkaan.

Avoimissa vastauksissa *(”Mitä harrastusmahdollisuuksia toivoisit lisää Forssaan?”)* toivottiin muun muassa lisää saavutettavia, edullisia tai ilmaisia ohjattuja liikuntamahdollisuuksia, kulttuuri-, urheilu- ja keskustelutilaisuuksia sekä koulutuksia ja mahdollisuuksia vapaaehtoistoimintaan. Jo olemassa olevat harrastusmahdollisuudet koettiin myös riittäviksi: *”Ikäihmiselle on paljon tarjontaa, en kaipaa mitään lisää.”*, *”Kaikkea on jo.”*

Mieluisimmiksi vapaa-ajanviettotavoiksi koettiin etenkin ulkoilu ja luonnossa liikkuminen (66 %, 39), samoin kuin TV:n katselu (66 %, 39).

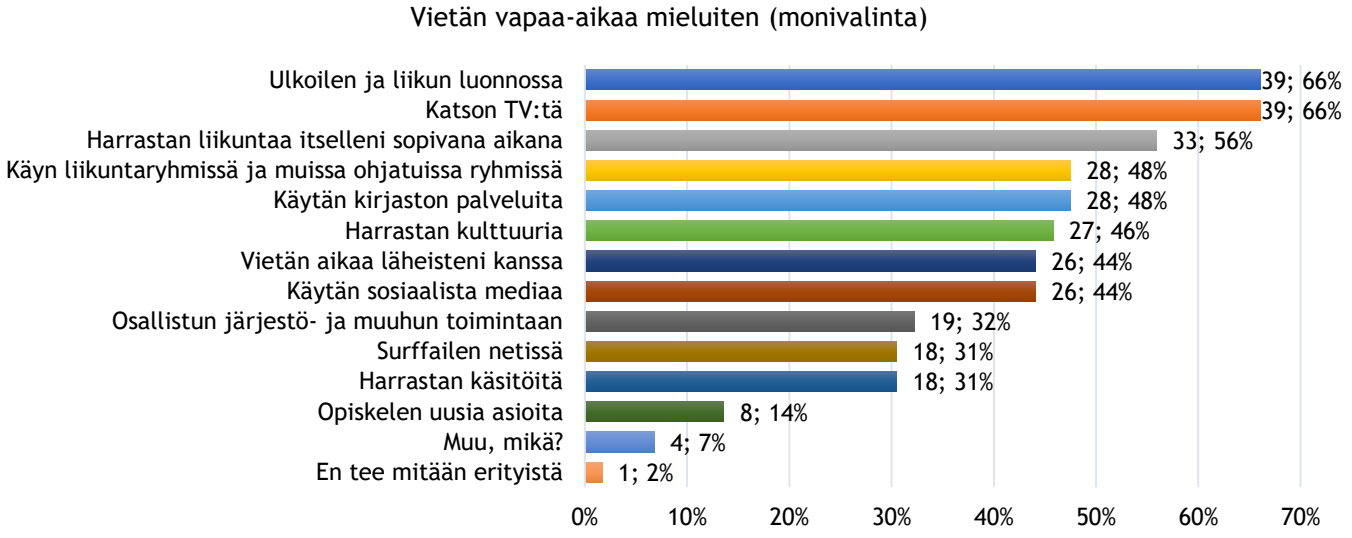

Kaupungin koettiin parhaiten tukevan kuntalaisia hyvinvoinnin edistämisessä ennen kaikkea järjestämällä liikkumista ylläpitävää toimintaa ja tapahtumia (52 %, n=30).

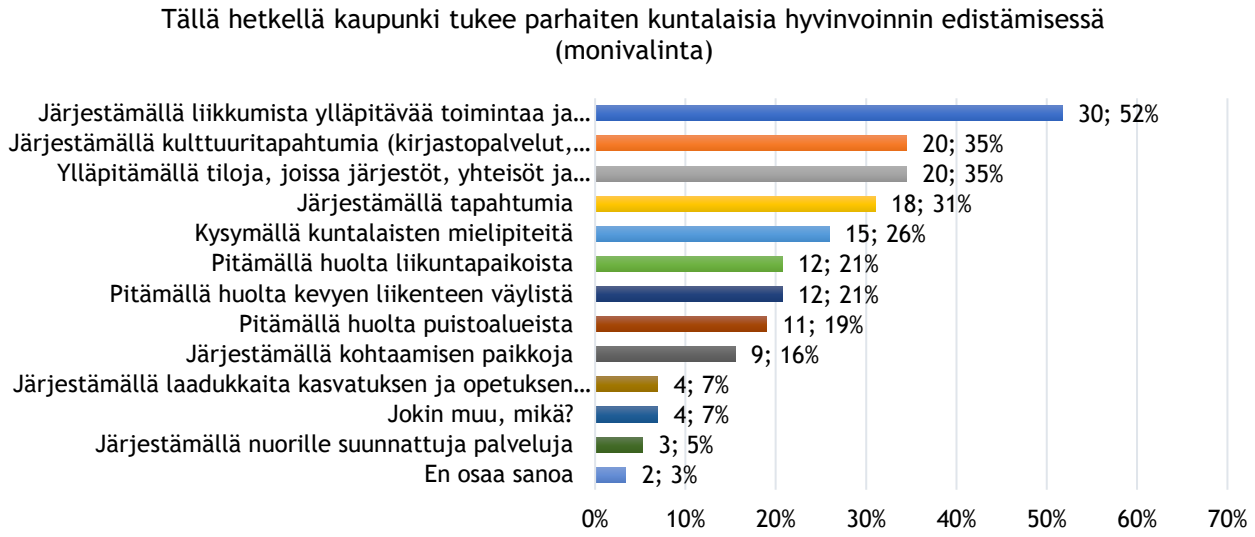

3.3. Ääni kuuluville yhteiskunnassa

Forssan Hyvinvointikyselyssä (2025) omiin vaikutusmahdollisuuksiin Forssassa suhtauduttiin epävarmasti: yhtäläisesti omat vaikutusmahdollisuudet arvioitiin erittäin tai melko hyviksi (39 %, n=23), tai niistä ei oltu varmoja (*'en osaa sanoa'*, 39 %, n=23). Melko tai erittäin huonoiksi vaikutusmahdollisuutensa koki 13 vastaajaa. Kuulluksi ja arvostetuksi kaupungin palveluissa koki tulevansa 48 % (n=28) vastaajista. Epävarmoja tai neutraaleja asiasta puolestaan oli 40 % (n=23) vastaajista, kun taas 7 vastaajaa ei kokenut tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi kaupungin palveluissa.

Kyselyn ikääntyneistä vastaajista hieman yli puolet (53 %, n=30) ei kokenut tarvitsevansa tukea sähköisten laitteiden ja palvelujen käytössä. Tukea puolestaan tarvittiin etenkin yleisesti laitteiden käyttöön (30 %, n=17), sekä sähköiseen asiointiin (16 %, n=9), yhteydenpitoon (14 %, n=8) ja tiedon hakemiseen internetistä (12 %, n=7). Vapaan sanan osiossa toivottiin ikääntyneille suunnattua palveluneuvontaa ja neuvontaa sähköisten asiointikanavien äärelle: *"palveluneuvontaa ja apua ikäihmisten palveluihin pääsyyn, kaikki ei pysty sähköiseen asiointiin."*

Kansallisessa dialogissa *"Tavoitteena turvallinen ikääntyminen"* (2024) ikääntyneet keskustelijat pohtivat muun muassa digitalisoituvaa yhteiskuntaa ja sen vaikutusta ikääntyneiden arjessa toimimiseen. Yhteiskunnan palveluiden siirtyminen sähköisiin kanaviin koettiin osin liian nopeaksi muutokseksi, eikä oletus kyvykkyydestä käyttää digilaitteita vastaa kaikkien ikääntyneiden todellisuutta.

"Eniten ehkä siinä digissä eniten arkea hämmentää, eniten ikäihmisiltä kuullut, nyt ollaan menty jo yhteiskunnassa siihen vaiheeseen, että oletetaan että kaikilla on älykännykät ja kaikki osaa käyttää. Kohta käteisellä rahalla ei voi toimia ollenkaan. Täytyy olla äppi..." (Keskustelija Kansallisessa dialogissa "Tavoitteena turvallinen ikääntyminen")

Vaikka digilaitteita osattaisiin käyttää perustasolla, saattoi monimutkaisempien palvelujen käyttö aiheuttaa epävarmuutta. Pelko virheistä ja osaamisen puutteesta voi johtaa sähköisen asioinnin välttelyyn. Keskeiseksi tarpeeksi keskustelussa tunnistettiin helposti saavutettava, henkilökohtainen digiopastus.

”- tabletti mulla on ja jotain pankkiasioita hoitelen ja googlesta kattelen jotakin, jotenkin käytän. Se on kuitenkin aika pientä, jos menen vaikka verojuttuihin, en uskalla mennä sinne kun en tiedä mitä teen ja sit sohlaan siellä. Se on niin epävarmaa, se on sellanen ykkönen risti kakkonen. Sitten mä kyllästyn ja sanon olkoot hela hoito. Tarvisin jonkun sellasen pisteen johon voisin mennä, jossa mun kanssa joku menis verojuttuihin kerran vuodessa. Täähän on toiminut kirjastossa se digihelppi, oon käynyt sillon tällön kun oon ollut pulassa. Tällaseen tarvisin apua.” (Keskustelija Kansallisessa dialogissa ”Tavoitteena turvallinen ikääntyminen”)

3.4. Sosiaaliset yhteydet ja suhteet

Enemmistö **Forssan Hyvinvointikyselyn (2025)** ikääntyneistä vastaajista ei kokenut itseään yksinäiseksi (*’en koskaan tai harvoin’*, 61 %, n=36). Itsensä yksinäiseksi koki *’joskus’* 18 vastaajaa (31 %) ja *’melko usein tai usein’* 5 vastaajaa (9 %).

Yksinäisyyden vähentämisen keinoiksi Forssassa esitettiin

- matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen ja -tilaisuuksien lisääminen; yhteisötilat, kerhotoiminta, kokoontumispiirit, käsityökerhot, laulukuorot, jumpat

”Lisäämällä popup-tyyppisiä tapahtumia ja kerhoja, joihin olisi matala kynnys tulla (maksuttomuus tai vain pieni osallistumismaksu).”

- vapaaehtoistoiminnan esillä pitäminen, ystävätoiminta, naapuriapu, kaupunginosatoiminta

”Edelleen painotan Yhdistysten tärkeyttä yksinäisyyden ja mielenongelmien helpottamisessa.”
”Tuttavat, naapurit voisivat toistuvasti pyytää naapuriaan mukaan kävelylle, kirjastoon, teatteriin ym. (esim. Ystävän kammarille). On paljon ilmaisia menoja. Ei kannata jättää yhteen kertaan pyytämistä, vaikka saakin kieltävän vastauksen.”

- yhdistystoiminnan tukeminen
- asukkaiden tarpeiden ja toiveiden selvittäminen mm. eri asuinalueilla ja eri kohderyhmillä (yksin asuvat, heikosti liikkuvat ikäihmiset, työttömät, lapsiperheet)
- yhteisölliset senioritalot

Suurin osa kyselyn ikääntyneistä vastaajista ei ollut kokenut syrjintää tai häirintää Forssassa (86 %, n=50). Syrjintää tai häirintää vastaajista ilmoitti kokeneensa 8 vastaajaa, minkä syyksi vastattiin korkea ikä (n=5), alkuperä, kansalaisuus tai kieli (n=3), muu syy (n=2, joita olivat *’perättömät syytökset’* ja *’päihtyneiden häiritsevä käytös’*), sukupuoli (n=1), vammaisuus tai terveydentila (n=1) sekä poliittinen toiminta (n=1).

Kansallisissa dialogissa *”Yhdessä ja yksin – mahdollistava vai saavuttamaton yhteisöllisyys?”* (2023) ja ***”Tavoitteena turvallinen ikääntyminen”* (2024)** nousi esiin saavutettavien kohtaamispaikkojen ja -toiminnan merkityksellisyys yhteisöllisyyden mahdollistamisessa ja yksinäisyyden torjunnassa. Arkisissa ympäristöissä tapahtuva toiminta mahdollistaa kohtaamisia myös heille, joilla ei ole voimavaroja lähteä kauas tai osallistua vaativaan toimintaan.

”Kaipaisin ikäihmisten, nimenomaan enemmän kerhoja, vaikka sitten jumppakerhoja, kokemuskerhoja, seurakerhoja. Täällä on tosi paljon yksinäisiä ihmisiä ja ne ei uskalla lähteä,

koska on tosi huonokuntoisia. Vapaaehtoinen työ voi olla enemmän, että Forssa on mahdollisuus... Vaikka istut penkillä ja puhut Forssan museosta...” (Keskustelija Kansallisessa dialogissa ”Yhdessä ja yksin – mahdollistava vai saavuttamaton yhteisöllisyys?”)

”Sitten kun Forssaan muutettiin – siellä kulki rollaattoreilla ihmisiä ja ne oli, tarvitsivat puhekumppania, mutta kulkijoita oli hirveän vähän. Sellanen joka jaksoi pysähtyä kuuntelemaan, niinku minä. ”Järjestä nyt jotain, täällä ei ole yhtään mitään”, pyysivät. Sitten ennen koronaa me saatiin sellanen pieni tila jossa voitiin kokoontua –”
”[Ei] löytynyt kun entinen talonmiehen taukotila – siellä 12 henkee 17 neliön tilassa, tultiinpahan tutuiksi. Ja sit tuli korona ja se katkes siihen.” (Keskustelija Kansallisessa dialogissa ”Tavoitteena turvallinen ikääntyminen”)

3.5. Ympäristö

Forssan Hyvinvointikyselyn (2025) avovastauksissa luonto toistui hyvinvoinnin keskeisenä tekijänä. Kuten aiemmin mainittiin, etenkin ulkoilu ja luonnossa liikkuminen nähtiin mieluisana ajanviettotapana. Puistoja käytti 54 % (n= 29) ja ulkoilureittejä 43 % (n=23) vastaajista.

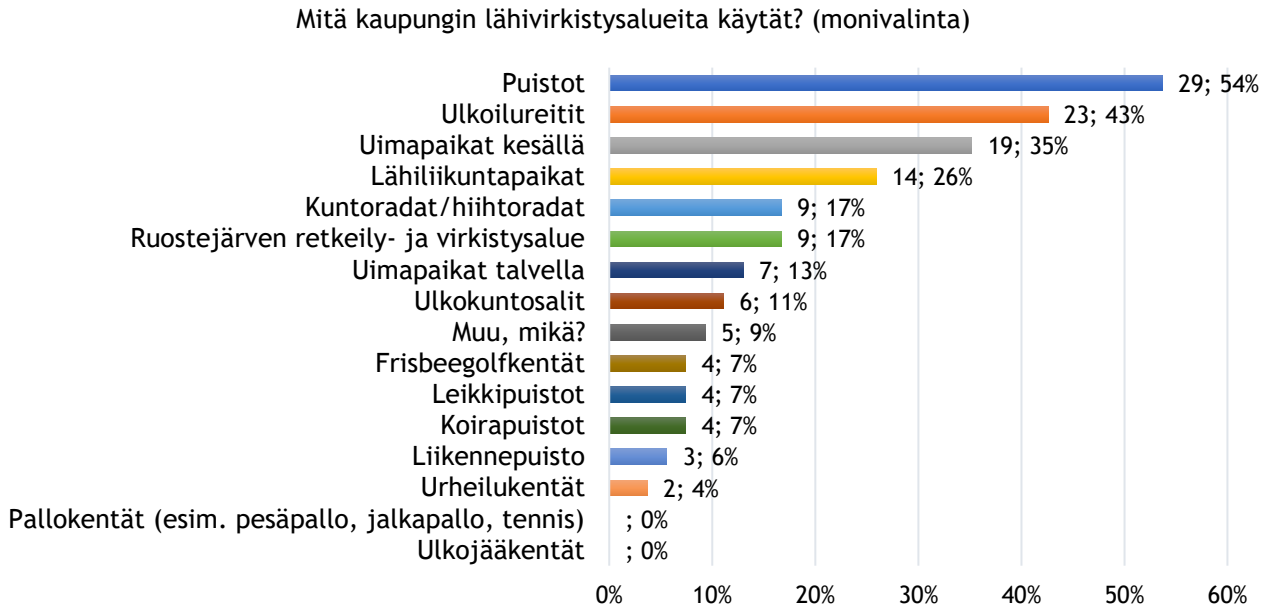

Hyvinvoinnille merkityksellisiksi kaupungin palveluiksi koettiin etenkin turvallisen ja viihtyisän ympäristön tuottaminen (61 %, n=34). Lisäksi korostuivat kulttuuripalvelut (52 %, n=29) ja liikuntapalvelut (45 %, n=25).

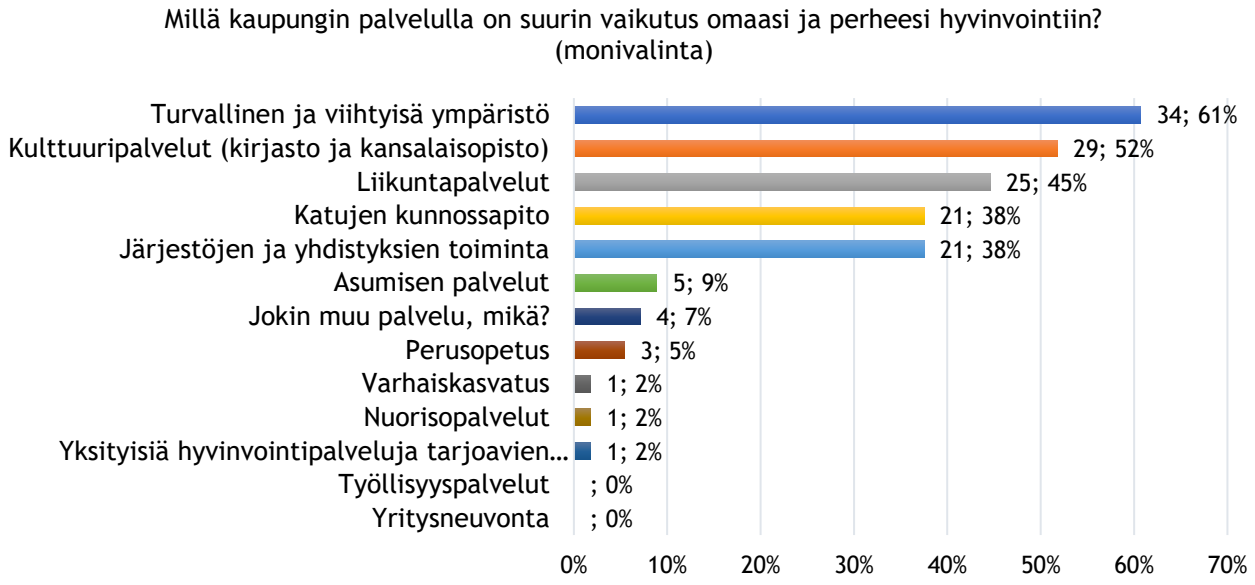

Tyytyväisyys oman asuinalueen olosuhteisiin oli ikääntyneillä vastaajilla korkealla tasolla etenkin puistojen osalta, joihin oli tyytyväisiä peräti 91 % vastaajista (n=53). Vähiten tyytyväisiä oltiin yhteisöllisyyteen omalla asuinalueella (54 %, n=30).

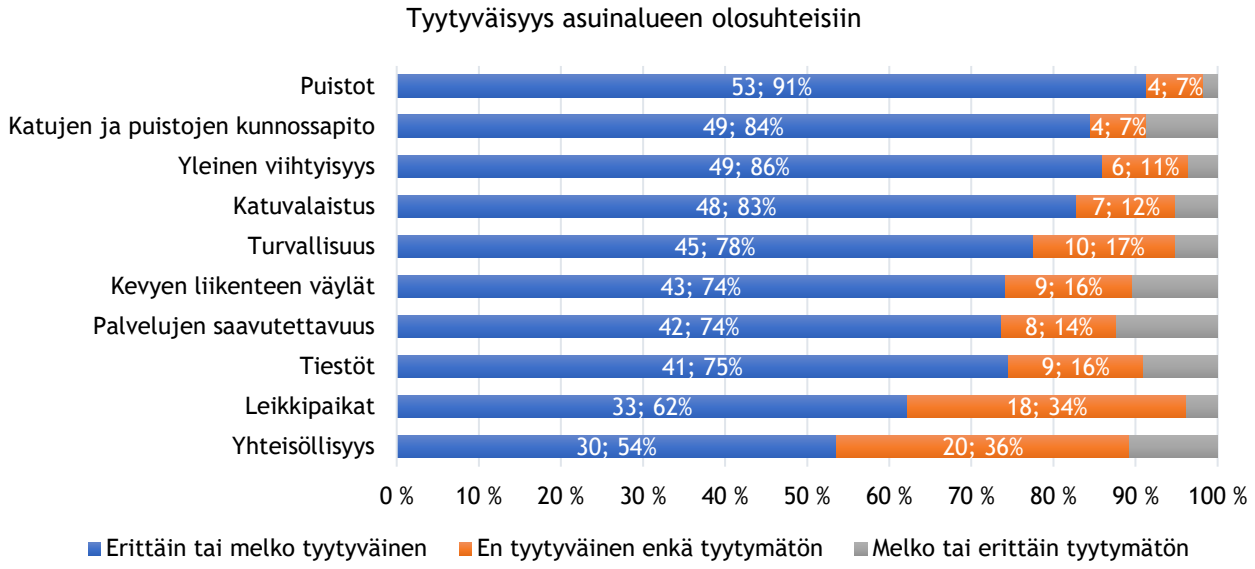

Lähiympäristön liikkumismahdollisuudet koettiin pääosin hyviksi. Valtaosa vastaajista koki liikkumisen asuinalueellaan helpoksi ja olonsa turvalliseksi liikkuessaan. Myös valaistus sekä palveluiden saavutettavuus kävellen arvioitiin pääosin riittäviksi. Kehittämistarpeita nähtiin erityisesti jalkakäytävien kunnossa sekä levähdyspaikkojen, kuten penkkien, riittävyydessä, joissa tyytymättömien osuus oli muita osa-alueita suurempi.

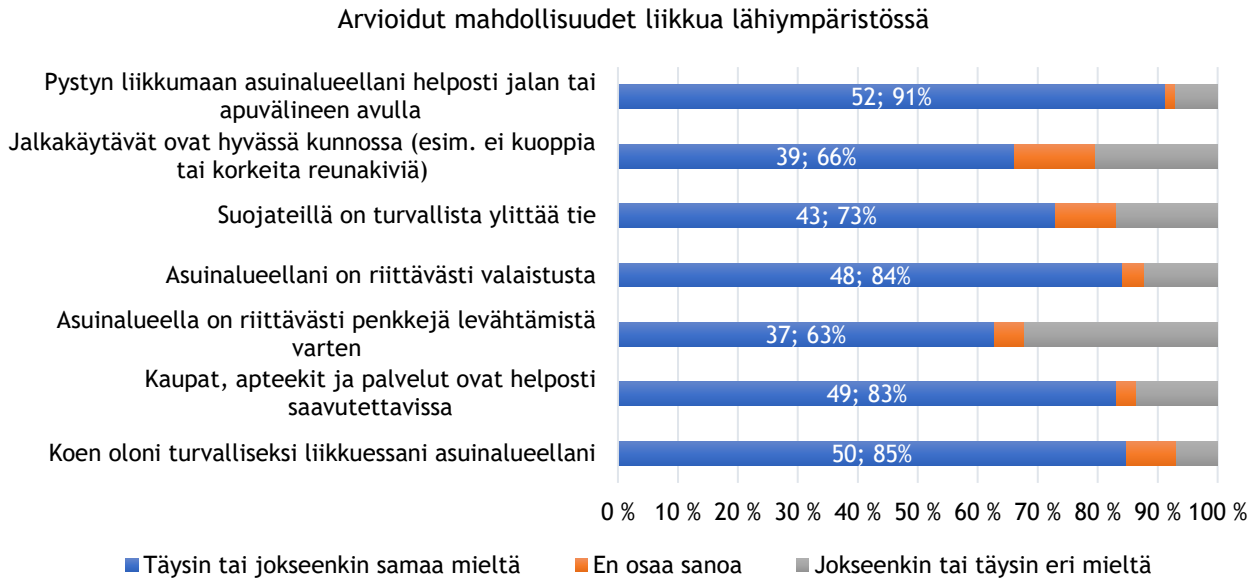

Enemmistö vastaajista ei ollut käyttänyt paikallista joukkoliikennettä (91 %, n=53). Satunnaisesti joukkoliikennettä oli käyttänyt 5 vastaajaa.

3.6. Turvallisuuden tunne

HYTE = HYTE-kertoimen tulosindikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

TURVALLISUUDEN TUNNE: Ikääntyneet				
Forssa			Kanta-Häme	Koko maa
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot (2025) HYTE				
lkm. / 10 000 asukasta (ind. 3958) HYTE	87,2	(2024: 121,4)	102,8	96,4
75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat (2025)				
% vastaavan ikäisten asuntokunnista (ind. 2451)	59,7 %	(2024: 59,8 %)	56,1 %	56,4 %
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana (2025)				
% vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3262)	4,8 %	(2024: 4,1 %)	5,1 %	4 %

Forssan Hyvinvointikyselyn (2025) ikääntyneistä vastaajista enemmistö ei ollut kokenut lähisuhteissaan fyysistä tai henkistä väkivaltaa tai väkivallan uhkaa (96 %, n=54). Lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa ilmoitti kokeneensa kaksi vastaajaa.

Kuten edellä todettiin, enemmistö ikääntyneistä vastaajista oli tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen. Avovastauksissa nousi esille kuitenkin huoli päihteiden käyttäjistä ja häiriökäyttäytymisestä, sekä turvattomuuden kokemukset tietyissä tilanteissa (mm. keskusta-alueen turvallisuus).

4. Muut

HYTE = HYTE-kertoimen prosessi-indikaattori
ind. = Indikaattorinumero Sotkanetissä

MUUT			
Forssa			Kanta-Häme - Koko maa
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista (2025) HYTE			
Kuntajohto (0-100) (ind. 5336) HYTE	100	(2023: 100)	91 - 87
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista (2025) HYTE			
Kuntajohto (0-100) (ind. 5331) HYTE	100	(2023: 0)	82 - 91
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen (2025) HYTE			
Kuntajohto (0-100) (ind. 5330) HYTE	100	(2023: 0)	73 - 78
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä (2025) HYTE			
Kuntajohto (0-100) (ind. 5333) HYTE	100	(2023: 100)	100 - 99
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja (2025) HYTE			
Kuntajohto (0-100) (ind. 5335) HYTE	100	(2023: 100)	82 - 91
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen (2024) HYTE			
Liikunta (0-100) (ind. 5321) HYTE	100	(2022: 100)	91 - 89
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin (2024) HYTE			
Liikunta (0-100) (ind. 5320) HYTE	0	(2022: 100)	64 - 60
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä (2024) HYTE			
Liikunta (0-100) (ind. 5328) HYTE	100	(2022: 100)	82 - 92
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä HYTE			
Kulttuuri (0-100) (ind. 3984) HYTE	0	(2023: 0)	27 - 28